

LAISVĖ

Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Telephone: 641-6887
Area Code 212

Entered as second
class matter at the
Post Office of Jamai-
ca, N. Y., under the
Act of March 3, 1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY

Savaitinis

Jungtinės Valstijos \$12.00
Kanadoje \$15.00
Kitur užsienyje \$15.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 25 centai

PRICE 25 c.

NO. 38

OCT 18 1983

PENKTADIENIS, SPALIO [OCTOBER] 7, 1983

OZONE PARK, N. Y. 11417

72-IEJI METAI

KRISLA

Taika ar "Taika"?
Prekyba organais
Prisimena Allende
Bėgimo ideologija

R. BARANIKAS

"Draugo" korespondentas Europoje K. Baronas dažnai rašo iš Vokietijos apie te-nykštį taikos judėjimą. Bet jam tas "taikos" judėjimas, — kabutėse, — lyg iš tikro judėjimas būtų koks tai konspiracinis, turintis kito-kius tikslus...

Baronas, kaip matyti, taip ir mano. Jis kalba apie "Vo-kietijos Komunistų partiją ir kitas "taikos" organizaci-jas"...

Sis "Draugo" bendradarbis gyvena Vakarų Vokietijoje. Nejaugi jis nesupranta, kad taikos judėjimas ten išauga iš gilių baimės, kokių praga-ru tą šalį paverstų branduo-linis karas? Nejaugi jis neži-no, kad komunistai sudaro tik dalelę to taikos judėji-mo, — socialdemokratai, "Zalieji" ir tikintieji, įskai-tant nemenką katalikų dva-siškių dalį, smarkiai ten vei-kia už taiką?

Kuo labiau medicina mūsų šalyje vystosi, žengia pir-myn, tuo labiau komplikuoja-si visokios problemos, susiju-sios su sveikatos apsauga. Mat, mūsų šalyje sveikatos apsauga, gydymas, nėra pa-prastas padėjimo žmogui rei-kalas: jis surištas su pini-gais, su pelnu.

Paimkime organų persodi-nimus. Dažniausiai persodi-nami inkstai. Inkstai, kaip ir kiti organai, iki šiol buvo gaunami iš savanorių-auk-tojų arba jų šeimų. Bet štai atsirado keli gydytojai, kurie inkstų persodinimą bando įtraukti į biznį. Jie skelbia, kad už tiek ir tiek (keliolika tūkstančių) jie garantuoja inkstą be ilgo laukimo. Kur jie juos gaus? Manoma, kad jie juos pirs — iš neturtingų žmonių, benamių, už daug mažesnę sumą...

Štai prie kokio moralinio supuvimo priveda pelno al-kis.

Iš Cilės pranešama, kad kasdien šimtai žmonių susi-renka prie nepaženklinto nu-žudytojo prezidento Allendės kapo, kuris tiesiog skęsta gėlių puokštų jūroje. Santia-go gatvėse galima matyti studentus, kurie turi prisise-gę sagtukus su Allendės at-vaizdu, Allendės vardas pri-simenamas visur su meile ir pagarba. Atrodo, kad de-šimtmetis po kruvino per-versmo Pinocheto režimas kasdien vis aiškiau jaučia, kad artinasi galas.

Senatas 66 balsais prieš 23 nubalsavo, kad Amerika su-mažins savo kontribuciją Jungtinėms Valstijoms. At-rodo, kad Atstovų butas ba-lsuos panašiai. Pridėjime prie to atakas, kurias prieš J. T. kelia pačios JAV dele-gacijos nariai, ir klausimas, kodėl taip daroma, neišven-giamas.

Atrodo, kad tie, kurie nori dar labiau įtempti tarptauti-nę padėtį, Jungtinės Tautos skaito kliūtį savo tikslams. Nepaisant to, kad Amerika

Tąsa 4-am pusl.

Kinija priėmė šaltokai sekretorių Weinbergerį

Apžvalgos sekretorius Weinbergeris šypsosi prie Kinijos Didžiosios sienos. Jis mažiau šypsojosi, kai Kinijos atstovai šaltokai atsilies į jo raginimus sudaryti karinę sąjun-gą...

Pekingas. — Jungtinių Valstijų apžvalgos sekretorius C. W. Weinbergeris baigė savo vizitą Kinijoje. Visi pripažįsta, kad jo priėmimas buvo mandagus, bet gan šaltas. Kinijos karo reika-lams ministras Žang Aiping Weinbergeriui pareiškė, kad Kinija "nėra pasirengusi su-sidėti su viena ar kita didžia-ja pasauline valstybe", — kitaip sakant, ji netapsianti nei JAV nei TSRS sąjungi-ninke.

Sakoma, kad Weinbergerio ir Žang Aipingo susitikimo metu Weinbergeris per pusę valandos kalbėjo apie tarp-tautinę padėtį ir bandė kinus įtikinti, kad jie turi dėtis su JAV, — atremti "sovietinį pavojų". Bet kai Weinberge-ris pabaigė savo ilgą kalbą, Žang Aipingas trumpai atsakė, kad "Kinija pati žino, kokia jos rolė pasaulyje..."

Tuo tarpu Kinijos užsienio reikalų ministras Wu Xue-qian, kuris buvo atvykęs į Jungtinių Tautų generalinės asamblėjos sesiją, pareiškė, kad Kinijos ir JAV santykių

gerėjimas nepriklauso vy-riausiai nuo Amerikos atsi-nešimo link Taiwan. Tik po to, kai Amerika nutrauks oficialius arba pusiau-oficia-lius diplomatinis santykius su Taiwanu, Kinija jaus, kad Amerikos atsinešimas link jos yra teisingas.

Ministras Wu sakė, kad Taiwanas yra neatskiriama Kinijos dalis. "Taiwano gy-ventojai yra mūsų tautos kaulas ir kraujas", sakė jis. Amerika turėtų nutraukti Taiwaną ginklavinimą, jis pa-brėžė, ir turėtų suprasti, kad Kinija negali toleruoti jos teritorijos ploto atplėšimo.

Spaudos konferencijoje žurnalistai paklausė Kinijos ministro, kodėl kinai susilai-kė nuo balsavimo Saugumo taryboje, kai buvo balsuota, pasmerkti Tarybų Sąjungą dėl Korėjos orlaivio inciden-to. Wu atsakė, kad Kinija apgailestauja orlaivio pašovi-mu, bet susilaikė nuo balsa-vimo, nes jai atrodo, kad daug klausimų apie tą inci-dentą dar neišaiškinta.

Išvyksta Tarybų Sąjungon

Per 1983-1984 mokslo me-tus, pagal Amerikos ir Ta-rybų Sąjungos kultūrinio ir mokslinio bendradarbiavimo sutartį Amerikoje darė tyri-nėjimus, skaitė paskaitas ar gilino žinias 20 tarybinių mokslininkų.

Iš Washingtono praneša-ma, kad tie mokslininkai, asmeniškai apsaugos sumeti-mais, atšaukiami į Tarybų Sąjungą. Bijomasi, kad jiems nebūtų daroma kokių nors nemalonumų ar prieš juos kokių provokacinių veiksmų.

Per šiuos akademinius me-tus mokslininkai turėjo dalį ar visą paskirtą buvimo laiką praleisti 22-juose Amerikos universitetuose ar aukštojo mokslo institucijose nuo Cali-fornijos iki New Yorko. Jie visi yra savo mokslo sričių specialistai; matematikai, fi-zikai, chemikai, ekonomistai ir net filosofai.

20 amerikiečių mokslin-

ku, kurie toje pasikeitimo programoje dalyvauja ir dir-ba Tarybų Sąjungos mokslo institucijose ar universite-tuose gali tėti savo tyrinėj-i-mams toliau, pareiškė Interna-cionalinio Pasikeitimo ir Ty-rinėjimų Centro vicedirekto-rius D. C. Matoszewski. Jie iš Tarybų Sąjungos nebus atšaukti, kol pasibaigs jų mokslo metai.

SOCIALDEMOKRATAI VĖL LAIMI VAKARŲ VOKIETIJOJE

Bona. — Papildomuose provinciniuose rinkimuose Hesės valstijoje ir Bremeno mieste socialdemokratai at-siekė žymių laimėjimų. Krikščionys demokratai, ku-rie yra prie valdžios vairo, susirūpinę, kad šie rinkimai gal yra simptomai, kaip iš viso šalies plote socialde-mokratai pradeda atsigausti.

Prez. Reagan kalba J. T. Generalinėje sesijoje

Jungtinės Tautos. — Pre-zidento Reagan kalba, pasa-kyta Generalinės asamblėjos sesijoje, plačiai komentuojama pasaulinėje spaudoje. Reaganas kalbėjo apie reika-lą rodyti lankstumą. Jis sa-kė, kad Amerika yra pasirū-zusi susitarti su Tarybų Sa-junga apie ginklavinimą ap-rubežavimą. Bet tuo pačiu laiku jis toje kalboje tęsė ofensyvą prieš TSRS, teig-damas, kad ji per paskutines kelias savaites tapo didžiausio santykių įtempimo mo-derniškos istorijos bėgyje kaltininke.

Kalbėdamas apie Ameri-kos planus įrengti Vakarų Vokietijoje, Italijoje, Belgi-joje, Olandijoje ir Britanijoje 108 taip vadinamus "Per-shing 2" branduolinius sve-dinius ir 464 "cruise" tipo sviedinius, Reaganas sakė, kad JAV pasirengusios "su-mažinti maksimumą".

Tarybų Sąjungos žinių agentūra TASS komentuoda-ma apie Reagano kalbą sakė, kad prezidento siūlyme nėra nei logikos nei suprantamo plano.

Australija laimėjo būrlaivių lenktynes

Newport, R. I. — Per 132 metus Jungtinės Valstijos skaitėsi pasaulio būrlaivių lenktynių čempionu, bet praėjusią savaitę Australijos būrlaivis laimėjo "Australia II" čia pralenkė amerikiečių "Li-berty", ir čempionatas atite-ko australams.

Lenktynės buvo sekamos nemenku susidomėjimu visi-me pasaulyje, bet ypač dide-liu susidomėjimu angliškai kalbančiuose kraštuose. Kai prieš 132 metus JAV laimė-jo, ji tada nugalėjo Didžiąją Britaniją.

Pagalba New Yorko miestui

Federalinė valdžia paskyrė 25 milijonus dolerių New Yorko didmiesčiui sutvarkyti.

Didžiausia suma — 15 mil. — paskirta Bronx mies-to daliai. Jinai buvo labiau-siai nugyventi, ir ten gyve-na dauguma juodųjų ir mažu-mų grupių, kurie labai nepa-siturintys.

Bronxe bus pastatyta di-džiulis parduotuvių (shop-ping) centras ir kitokie socia-linio aprūpinimo pastatai.

Brooklyne išaugs industris centras prie laivyno dirb-tuvių (Navy Yard), kuris kainuos apie 3.5 mil. dolerių. Manhattane pinigai skirti naujų butų statybai.

Queens miesto daly bus statoma didžiulis pastatas pašto ir siuntinių paskirsty-mo reikalams, pagreitinanti ir koncentruoti šios rūšies pa-tarnavimą.

Staten Island turės inves-tavimo firmos aprūpinti centrą su moderniausiais kompiuteriais.

Kaimyninė New Jersey valstija miestams pagerinti gavo 19 mil. dolerių.

KOVŲ PALIAUBOS LIBANE; PREMJERAS ATSISTATYDINO

Amerikos marinai Beirute. JAV Kongresas tebesvarsto, kaip ilgai jie gali pasilikti Libane. Reagano administracija pageidauja, kad laikas būtų neribotas.

Beirutas. — Rugsėjo 26-a dieną tarpininkams pasisekė pasiekti karinių veiksmų paliaubas Libane. Tam labiausiai pasidarbavo Saudi-Arabijos atstovai, kurie veikė su Jungtinių Valstijų pritarimu. Jiems pasisekė įtikinti siri-jiečius, kad jie paveiktų dru-zų-kairių musulmonų-palestinių koaliciją nutraukti ka-rinius veiksmus prieš falan-gistus. Bet ta koalicija skel-bia, kad ji nustato savo politiką ir nepriima įsakymų iš Sirijos pusės.

Tuo tarpu prezidentas Ge-majelas, krikščionis-falangis-tas, priėmė premjero Waza-no rezignaciją. Premjeras,

musulmonas, pareiškė, kad naujoji valdžia turėtų būti sudaroma po to, kai visos politinės frakcijos ir religinės sektos sudarys naują visos tautos koaliciją.

Tuo tarpu Beirute kalba-ma, kad amerikiečių marinai trumpu laiku paliks savo bazę aerodromo srityje ir okupuos daugiau teritorijos visoje sostinėje. Valdžia pa-gaidautų, kad Amerikos ka-riniai daliniai būtų stacio-nuoti prie prezidento rūmų ir kitų valdžios įstaigų, sako laikraštis "Al Nahar".

Nors paliaubos įėjo galion, bet nakties metu sostinėje dar gali būti girdimas susi-

šaudymas. Miesto vakarinius ir pietinius priemiesčius kontroliuoja kairiųjų musulmonų milicija. Atrodo, kad val-džios kontroliuojamas plotas dabar mažesnis, negu bet kada praeityje.

Izraeliečiai nuo tarpu stip-trumpu laiku paliks savo pozicijas palei Awali upę po to, kai šiek tiek pasitraukė į pietus. Iš viso atrodo, kad izraelie-čiai planuoja palaikyti savo okupaciją pietiniame Libane neribotam laikui. Izraeliečiai palei naują liniją stato be-tonines tvirtoves, artilerijos punktus ir t. t.

Amerika priims tik 72,000 tremtinių

Washingtonas. — Genera-linis prokuroras William French Smith paskelbė, kad per ateinančius finansinius metus, kurie prasideda spalio 1, Amerika į šią šalį išleis tik 72,000 tremtinių. Per šiuos metus, kurie baigiasi spalio 1, į šalį įleista 90,000.

Tremtiniais skaitomi visi, kurie įleidžiami į šią šalį pagal specialius įstatymus be reguliarinės kvotos. Numa-toma, kad per ateinančius finansinius metus į JAV at-vyks apie 50,000 iš Rytų Azijos, 12,000 iš Rytų Euro-pos, 6,000 iš Artimųjų Rytų ir Pietų Azijos, 3,000 iš Afrikos ir 1,000 iš Lotynų Amerikos ir Karibų.

Nepasisėkė okupuoti provincijos sostinė

Tegucigalpa, Honduras. — Dešinieji nikaragviečiai, ku-rie čia turi susipietę savo karinius junginius, pripaži-no, kad jiems nepasisėkė okupuoti provincijos centro Ocotal. Jau keli mėnesiai, kaip sukilėliai ir hondurie-čiai, kurie gerai aprūpinti Amerikos ginklais, bandė tą miestą užimti. Edgar Cha-moro Coronel, kuris vado-vauja vienai sukilėlių grupei, pripažino, kad visos atakos buvo atbloškios.

Nikaragviečiai sako, kad su-kiilėliai puolė juos iš anapus Honduro rubežiaus, kad jie su savim turėjo sunkiųjų ginklų, įskaitant artileriją, bet liaudies gynėjai atėmė jų puolimą.

AFL-CIO konvencija

Miami, Fla. — Didžiausia darbo žmonių unija, kurios narių priskaitoma virš 13.8 milijonų, pradėjo 4 dienų konvenciją Floridoje. Joje dalyvauja virš 1,000 delega-tų, kurie atstovauja įvairias darbo profesijas.

Konvencijoje bus svarsto-ma kaip sudaryti specialią komisiją iš darbo atstovų, biznierių ir valdžios, kuri rastų būdą, kaip atgaivinti industriją, kaip sumažinti nedarbą, kuris yra apgaileti-noj padėtyje, kaip padėti dar-bininkams specializuotis nau-jose profesijose, nes įvedus automatinę mechanizaciją daug darbininkų nustoja dar-bu, na, ir kaip pagerinti ekonominę padėtį.

Moteris ir viceprezidentus

Washington. — 1984 m. rinkimams artėjant demo-kratų partijos kandidatai ir prezidentus pasisako, kad jie mielai paimtų moterį į vice-prezidentus, jei jie laimės partijos pasitikėjimą ir bus išrinkti prezidentiniais kan-didatais.

Toks moterų teisių sulygi-nimas jau net dabar disku-tuojamas prieš rinkiminę kampaniją, yra nemažas moterų laimėjimas ilgai už-trukusioje kovoje už lygias moterų teises visame kame.

Ar pavyks sulaukti moters viceprezidentu poste demo-kratų partijoje, reikės visus metus dar palaukti.

LAISVĖ

LITHUANIAN
WEEKLYPUBLISHED BY THE LITHUANIAN COOPERATIVE
PUBLISHING SOCIETY, INC.

Published Fridays, except in case of holidays

102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N. Y. 11417

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.

Established April 5, 1911

EVA T. MIZARA, Editor & Business Manager

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year . . . \$12.00	United States, per 6 months . . . \$6.50
Canada, Lat. Amer., per year . . \$15.00	Canada, Lat. Amer., 6 months . . \$8.00
Foreign countries, per year . . \$15.00	Foreign countries, 6 months . . \$8.00

Branduolinė jėga rasistams

Jau senokai spėjama, kad Pietų Afrikos rasistinė valdžia įstengė pasigaminti slapto branduolinius ginklus. Tokie ginklai Pietų Afrikos valdžiai būtų ypatingai naudingi: ji žino, kad ankščiau ar vėliau ateis laikas, kuomet šalies gyventojų dauguma, juodieji gyventojai, pradės siekti savo teisių ir laisvės masiniu ginkluotu pasipriešinimu. Prieš tokį pasipriešinimą branduoliniai ginklai gal ir nebūtų labai naudingi, bet rasistinė valdžia numato ką kita: jeigu toks konfliktas kiltų, kaimyniniai kraštai, kuriuos valdo juodieji, ypatingai tie, kurie turi radikales valdžias, kaip tai Angola ir Mozambikas, solidarizuotųsi su juodais pietrytiečiais. Tokiu atveju branduoliniai ginklai jau būtų labai parankūs, nes su jais Pietų Afrika galėtų terorizuoti savo kaimynus. Kaip žinia, ir be branduolinių ginklų P. Afrikos rasistai turi galingą kariuomenę, kuri įstengia prarasti invazijas reikalui esant per kaimynų rubėžius . . .

Dabar spaudoje pasirodė trumpa žinutė, kuri, nors trumpa, yra labai reikšminga: Valstybės departamentas davė laidimą JAV techniškomis kompanijoms parduoti Pietų Afrikai 50 milijonų dolerių vertės techninių įrengimų ir specialybės aptarnavimų. Mat, Pietų Afrika planuoja statyti galingą termobranduolinę stotį. Oficialiai tai bus civilinis reikalas, bet visi gerai supranta, kad ta technika bus naudojama ir termobranduoliniams ginklams.

Dar kitas patvirtinimas Afrikos žmonėms, kurioje pusėje stovi dabartinė administracija Washingtonė.

Kodėl nelaukti faktų?

Liaudies užsienio reikalų ministras New Yorke buvo paklaustas, kodėl Kinija neprisideda prie Tarybų Sąjungos pasmerkimo dėl korėjiečių lėktuvo pašovimo prie Sachalino salos. Kaip žinia, Kinija Jungtinių Tautų saugumo taryboje susilaikė nuo balsavimo. Kodėl Kinija, jo buvo klausta, neišreiškia savo nusistatymo? Ministras į tai atsakė labai paprastai: nes ne visi faktai žinomi.

Kad ne visi faktai žinomi, visi sutinka. Štai New Yorke "Times" anadien atspausdino išsamų analizą apie visokias abejones ir trukdantį informaciją šiame incidente. Laikraštis nurodė, kad iki šiol niekas logiškai neišaiškino Amerikos pusėje, kodėl informacija apie lėktuvo paskutinę kelias valandas, kuri be abejo randasi Japonijos ir Amerikos žvalgybų magnetofono juostelėse, neskelbiama. Niekas neišaiškino mūsų pusėje, kodėl orlaivis taip nukrypo nuo kelio. "Times" net klausia, ar lakūnai gal nepanorėjo "sutrumpinti kelią" skrisdami per tarybinę teritoriją. Bet kas gali tikėti tokia hipoteze? Visi žino, kad kiekvienas lakūnas, kuris skrenda toje srityje, ne tik gerai informuotas, bet prieš save turi žemėlapius, kur raudonomis raidėmis pažymėta "pavojinga zona, jokių būdu neiškrypti iš linijos" . . . "Times" stato eilę kitų klausimų, kurie ateina į kiekvieno galvojančio žmogaus galvą. Atrodytų, kad "Times" turėtų prieiti tokios pat išvados, kokios priejo Kinijos ministrai.

Bet — ne. Tuo tarpu, kai tas didis spaudo organas leidžia savo reporteriui-bendradarbiui tyrinėti reikalą, statyti klausimus, vedamųjų straipsnių rašytojai pyškina raštus, kuriuose atspindi Reagano politika — Tarybų Sąjungą smerkianti kaip atlikusi barbarišką aktą.

Bet, — kur tas senas amerikiečių ir bendrai anglo-saksų nuostatas apie "fair play"? Argi padoru kaltinti prieš tai kaip visi duomenys ištirti? Juk tai pagrindinis anglo-saksų jurisdikcijos pagrindas. Bet prezidentas Reaganas nieko nelaukė — tuoj po pirmųjų pranešimų jis "viską žinojo", lyg tam reikalui iš anksto būtų buvę prisirengta, ir jis paleido sriautą kaltinimų prieš TSRS.

Kinijos ministro balsas, Graikijos prezidento balsas ir kiti blaivūs balsai įvairiose šalyse su laiku nulems ir nugalės nepagrįstų kaltinimų vėną.

Libanas—nauja kolonija

Libanas buvo Prancūzijos kolonija iki 1944 metų. Tiesa, dar 1941-ais metais, kuomet Britai ir Laisvieji prancūzai okupavo Libano vakarinį pakraštį, jie suteikė Libanui nominalinę nepriklausomybę, bet tas nesudarė skirtumo, nes Libano teritorijos didžiausia dalis liko po Vichy prancūzų kontrole kaip kolonija.

Ir štai dabar, 1983-ais metais Libanas faktinai vėl kolonija ir dargi kolonija ne vieno valdovo, o ištiso "konglomerato". — pirmoje eilėje ten dalykus diriguoja amerikiečiai. Nors jie turi ten tik apie 2,000 karių, bet su savo kariniais laivais pačiame pakrastyje, su savo aviacija, su savo įtaka per Saudi-Arabijos emisarus, jų žodis ten galioja prezidento kanceliarijoje, premiero raštiniuose, Libano armijos stabe, kur sėdi amerikiečiai patarėjai. Antroje eilėje israeliečiai — jie tiesioginiai valdo beveik trečdalią Libano teritorijos ir jie gali bile kuriuo metu okupuoti daugiaul teritorijos. Ko daugiau, israeliečiai per savo žvalgybą ir agentus yra giliai įsivėję į Libano sektų tarpusavies kovas. Prancūzai, būvusieji Libano kolonizuotojai, dabar irgi giliai įsivėję: prancūzų užsienio legionas, ta seno tipo kolonializmo liekana, dabar Beirute, pasiūsta ten socialistinės valdžios Paryžiuje. Pridėkime italus, kurie ten irgi sukinėjasi, ir britus, kurie taipgi turi tam tikras okupacines jėgas, ir mes matome, kad Libanas yra nauja kolonija tikra ta žodžio prasme.

Kas ką rašo ir sako

Rugpjūčio mėnesį sukako 230 metų, kai gimė architektas Laurynas Stuoka-Gucevičius. Istorikai Vida Girinienė ir Algirdas Paulauskas tyrinėjo įdomų klausimą, kur randasi architektų kapas? Jie rašo:

Kas šiandien Vilniuje nežino Paveikslų galerijos, buvusios katedros. Ne kiekvienas miestas gali tuo didžiuotis. Poetas Justinas Marcinkevičius poemoje "Katedra" Lauryno lūpomis sako:

"Kodėl tu apsiereiškei man tą naktį,
Kai aš grįžau į Vilnių,
kai per dangų
Nuskriejo kometa—
ir jos šviesoj
Tu blykstelėjai
tartum idealas . . ."

Lietuvos ir Baltarusijos teritorijoje yra nemažai išlikusių L. Stuokos-Gucevičiaus pastatų: Vilniuje — Dailės muziejus (buvusi rotušė), Vilniaus rajone — labai originali Sudervės bažnyčia, Baltarusijos TSR — Derečino rūmai ir kiti. Iš senų litografijų ir dokumentinės medžiagos žinoma, kaip atrodė vyskupui I. Masalskiui priklausęs Verkių dvaro ansamblis.

Šio žymaus architekto darbai gerai žinomi, tačiau jo gyvenimas pilnas neaiškumų nuo pat gimimo.

Pirmiausiai tiksliai dar nėra nustatyta, kurią dieną gimė Laurynas Stuoka-Gucevičius (gimimo metrika galėję būti suklustota) ir kokios jis kilmės — valstietiš, bajorų ar net baudžiauninkų.

Spaudoje tuo klausimu tarp architektų gyvenimo ir kūrybos tyrinėtojų E. Budreikos ir J. Lebonkos vyksta aštri diskusija. E. Budreika teigia "Literatūra ir menas", 1980 sausio 19), jog Laurynas Stuoka-Gucevičius kilęs iš Migonių kaimo (Kupiškio rajonas), kad jo pirmoji valstietiška pavardė buvo Stuoka, o dokumentai, išduoti Lauryno Gucevičiaus vardu surašyti vėliau. J. Lebonka diskusiniame straipsnyje "Lauryno Gucevičiaus kilmė" ("Kraštotyra", 1982 gegužės 15), remdamasis gausia archyvine medžiaga, įrodinėja, kad architektas gimęs Masiuliu, o savo gimines pavardę ėmęs rašyti tik pradėjęs lankyti mokyklą, kad dabar nepagrįsto jo pavardės pirmojo komponento "Stuoka" reikia atsisakyti, nes ir pats L. Gucevičius savęs niekuomet nevadino Stuoka (p. 79). Taigi — Laurynas Gucevičius! Reikia dar pažymėti, kad pirmojo pavardės komponento "Stuoka" nevar-tojo ne tik pats architektas, bet ir nė vienas XIX a. jo gyvenimo ir kūrybos tyrinėtojas. Pats architektas prie

Gucevičiaus pavardės pridėdavo dar ir Montrimo pavardę (L. Montrimas-Gucevičius), tuo galbūt susiedamas save su bajoriška Montrimų gimine.

Dar didesni neaiškumai kyla aptariant architekto mirties aplinkybes bei nustatant jo palaidojimo vietą. Tai norėtųsi paanalizuoti plačiau, juoba kad kai kas šiuo metu jau yra žinoma.

Mirė Laurynas Stuoka-Gucevičius Vilniuje 1798 metų gruodžio 10 dieną. Pirmasis jo gyvenimo ir kūrybos tyrinėtojas architektas K. Podčasinskis 1823 metais, minint L. Gucevičiaus 25 mirties metines straipsnyje, paskelbtame leidinyje "Dziennik Wilenski" trečiame tome, teigė, kad architektas miręs nuo pilvo vėžio, buvęs palaidotas labai kukliai visuomenės lėšomis vienuolių misijonierių kapinėse. Tai pačia proga reiktų atitaisyti ir 1954 m. išleistoje E. Budreikos monografijoje "Architektas Laurynas Stuoka-Gucevičius" klaidą, nes ten, nurodant tą patį leidinį, autorių įpuslapi, žodis "Cmentarz" neįžinia kodėl išverstas "šventoriumi", ir todėl palaidojimo vieta nepagrįstai nurodoma Misijonierių bažnyčios šventoriumi, o ne kapinėse. Tačiau, remiantis gausia dokumentine medžiaga (šio straipsnio autorių publikacijų leidinyje "Muziejai ir paminklai", 1960 gegužės 2; "Mokslas ir gyvenimas", 1980, Nr. II) įrodyta, kad Misijonierių arba Rasų kapinėse įsteigtos vėliau, 1801 metais metais. Rasta pirmojo kapinių tyrinėtojo ir publikatoriaus A. H. Kirkoro padaryta klaida ir jo paties atitaisymas. 1801 metų liepos 8 dieną Vilniaus miesto magistratas išdavė raštišką dokumentą (dokumentų, patvirtinančių šį teiginį, yra ir daugiau), kuriuo įkūrė minėtas kapines. Taigi L. Stuoka-Gucevičius negalėjo būti palaidotas Rasų kapinėse, nes jų tuo metu dar nebuvo.

Tačiau architektas galėjo būti palaidotas kitose, Juozapo ir Nikodemio bažnyčios, kapinėse (vėliau ši bažnyčia buvo perstatyta į dabar dar tebestovintį gyvenamąjį namą, esantį už Aušros vartų, M. Gorkio ir M. Daukšos gatvių kampe), kuriose 1799 metų pabaigoje Vilniaus miesto policija uždraudė laidoti. Tuomet L. Stuokos-Gucevičiaus palaikai galėjo būti perkelti į Rasų kapines, tačiau nei Juozapo ir Nikodemio, nei Misijonierių parapijų mirimo metrikų knygos architektą pavadėdavo nėra.

A. H. Kirkoras vadovavo po Vilnių (1856, 1859 ir vėlesniais metais) nurodo, kad L.

Stuoka-Gucevičius palaidotas Rasų kapinėse. Tačiau yra painiavos vėlesnio laikotarpio periodikoje. Antai 1863 metais leidinyje "Tygodnik ilustrowany" septintame tome autorius M. Kaminskis rašo, kad L. Gucevičius palaidotas Rasų kapinėse. Kitais, 1864 metais, to pačio leidinio dešimtajame tome autorius S. K. nurodo, jog architektas buvo palaidotas Stepono bažnyčios kapinėse ir baigia straipsnį tokia sakinio: "Sūnaus pastatytas antkapis kuo ryškiausiai apie tai byloja". Tame straipsnyje, berods, pirmą kartą paminėta, kad L. Stuoka-Gucevičius palaidotas Stepono bažnyčios kapinėse. Galbūt tuo metu architektas palaikai ir buvo perkelti iš Rasų kapinių? O gal jis buvo palaidotas Misijonierių bažnyčios šventoriuje ar net rūsyje? Ši bažnyčia ir vienuolynas 1844 metais buvo uždaryti, jų patalpos buvo karo ligonine, amatų mokykla, gimnazija, tad būtų buvę logiška pasirūpinti L. Stuokos-Gucevičiaus palaikų likimu. Šią hipotezę reiktų panagriniėti gerai išstudijavus misijonierių dokumentaciją. Dar ir žinoma, kad 1794 metais L. Stuoka-Gucevičius už organizavimą ir vadovavimą Vilniaus sūklėlių nacionalinei gvardijai atleistas iš Vilniaus universitetą profesorius pareigų iki 1797 metų dirbo Gervėčiuose (J. Jurkštas. Naujas faktas L. Stuokos-Gucevičiaus biografijai. — "Statyba ir architektūra", 1976, Nr. 1). Gal jis ten palaidotas? Gervėčių parapijos mirimo metrikų knygoje jo pavardės nėra. Neaišku, kada atsirado ir Stepono bažnyčios pietinėje sienoje iki Didžiojo Tėvyinės karo buvusi antkapinė lenta. Istorikas V. Zagorskis 1904 metais leidinyje apie Vilniaus katedrą rašo, kad jos kūrėjas buvo palaidotas Rasų kapinėse (Wl. Zahorski, Katedra Wilenska. W., 1904), o jau 1910 metais "Vadove po Vilnių" ("Przewodnik po Wilnie", W., 1910) nurodo apie jo palaidojimą Stepono bažnyčios kapinėse ir šios bažnyčios sienoje įmūrytą antkapinę lentą. Tuo metu kapo vieta, jei jis ten ir buvo palaidotas, jau nebuvo žinoma.

Taigi šiuo straipsniu neišsprendėme klausimo, kur buvo palaidotas architektas L. Stuoka-Gucevičius. Išsiaiškinti tik, kad jo pirmoji palaidojimo vieta negalėjo būti Rasų kapinės. Reikėtų laikytis versijos, kad jo palaikai yra buvusių Stepono bažnyčios kapinių teritorijoje. Daug žymių mokslininkų, menininkų visame pasaulyje yra susilaukę panašaus likimo, kai ant kapų negalima padėti gėlių. Gal tai ir ne pats esmingiausias dalykas. Juk menininko kūryba yra jo tikras likimas.

Jonas DOVYDAITIS

Lietuvių literatūra neteko aktyvaus ir daug nusipelnusio savo kūrėjo: rugpjūčio 20 dieną staigi ir netikėtai mirė rašytojas, Lietuvos TSR nusipelnęs kultūros veikėjas Jonas Dovydaitis.

J. Dovydaitis gimė 1914 m. liepos 12 d. Vilniuje. 1938 m. baigęs Kauno aukštesniosios technikos mokyklos mechanikos skyrių, tarnavo aviacijoje, dirbo aeroklubu. Pokario metais daug jėgų ir energijos paskyrė žurnalistinei veiklai, dirbdamas "Tiesos" (1944–1947) ir "Svyturio" (1949–1950) redakcijose, 1968–1970 metais — žurnalo "Sparnai" redaktoriu.

Anksti pasukęs meninės kūrybos keliu, J. Dovydaitis tapo vienu aktyviausių ir produktyviausių lietuvių tarybinių rašytojų, kurio literatūrinį palikimą sudaro per trisdešimt įvairaus žanro knygų.

J. Dovydaitis — pirmojo tarybinio lietuvių romano "Po audros" ("Dideli įvykiai Naujamiestyje") autorius, socialistinės pramonės, statybų, jaunos tarybinės darbininkijos ir techninės inteligentijos gyvenimo vaizduotojas. Darbo žmogaus tema dominuoja jo romane "Žydrieji ežerai", apsakymų rinkinyje.

P. GRISKEVIČIUS, A. BARKAUSKAS, V. SAKALAUSKAS, R. SONGAILA, L. ŠEPETYS, P. IGNATIS, L. DIRŽINSKAITIS, E. MEŽELAITIS, A. CERNIAUSKAS, K. AMBERAS, J. AVYŽIUS, A. BALTAKIS, A. BALTRUNAS, J. BALTUSIS, A. BIELIAUSKAS, J. BIELINIS, P. BRAZENAS, V. BUBNYS, J. GRUSAS, V. JEMELJANOVAS, R. KASIAUSKAS, R. KLIMAS, K. KORSAKAS, J. LAUKUTIS, A. LAURINČIUKAS, J. MACEVIČIUS, A. MALDONIS, JUST. MARCINKIČIUS, V. MARTINKUS, A. MIKUTA, J. NEKROŠIUS, A. POCIUS, V. RADAITIS, S. RENCYS, A. ZURBA.

Laiskai

Didžiai Gerbiama
"Laisvės" Redaktore

Vilniaus "Tiesoje" perskaičiau šiltą Jūsų atsiliepimą apie tai, kaip praleidote savo viešnagę Tarybų Lietuvoje, susipažindama su naujaisiais jos pasiekimais, su verdančiu kūrybiniu darbu visose respublikos sferose. Savaimiškai noras kai kurias Jūsų pasisakymo mintis sueliuoti, išreiškiant ne tik Jūsų vienos, bet ir kitų pažangią lietuviškos kilmės amerikiečių jausmus Lietuvai.

Manau, kad pasiūlydamas ši

kiniuose "Prie žaidro", "Neramūs žmogus", "Pavojingi keliai".

Daug širdies šilumos ir kūrėjo talento atidavė rašytojas nuo jaunystės pamėgtai ir geriausiai pažįstamai aviacijos ir aviatorių temai. Jai skirtos knygos "Aerodromo apysakos", "Sparnuoti vyruokai. Lakūnų portretai", daug kūrinių periodikoje.

J. Dovydaitis lietuvių prozoje aktyviai puoselėjo nuotykų žanrą. Istoriniai įvykiai, dokumentiniai faktai meninškai įprasmininti jo kūrinių dinamiškuose sužetuose, gyvame, intriguojančiame pasakojime, tiksliose ir išraiškingose buities detalėse. Tai pasakytina apie romanus "Kelios vestuvės", "Pavojingi iškakojai", "Perkūno žargai", dešimtis apsakymų bei novelių. Ir grožinėje kūryboje, ir publicistikoje rašytojas atitringelį teigė tarybinio žmogaus dvasinį grožį, aukštus humanistinius idealus, sukūrė plačią galeriją įsimintinų meninių charakterių.

Gerai J. Dovydaitis kūrinių išversti į rusų, ukrainiečių, turkmenų, lenkų, vengrų ir kitas kalbas.

J. Dovydaitis buvo aktyvus visuomeninio gyvenimo dalyvis. Jis ne kartą buvo renkamas Lietuvos TSR rašytojų sąjungos valdybos nariu, laudies teismo tarybų, aktyviai dalyvavo literatūros propagandos darbe.

Už nuopelnus lietuvių tarybinei literatūrai ir aktyvią visuomeninę veiklą J. Dovydaitis apdovanotas Darbo raudonosios vėliavos ir "Gerbės ženklų" ordinais, medaliu "Už sąnų darbą Didžiojoje Tėvyinės kare 1941–1945 m.". Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo garbės raštais. Jis — Lietuvos komjaunimo ir P. Ziberto premijų laureatas.

Visi, kam teko bendrauti su J. Dovydaitiu, prisimena jį kaip nuosirdų ir atvira žmogų, taurią ir šviesų asmenybę. Toks jis visuomet išliko mūsų atmintyje.

eilėraščių, išreiškiu pagarbą kilniam ir pasiaukojančiam Jūsų darbui leidžiant "Laisvės" laikraštį, kuris pasiekia ne vieną skaitytoją ir Lietuvoje.
Vilnius
J. Subačius

STAMBIAUSIA PASAULYJE

Didžiausią pasaulį krauklę ištraukė japonų zvejai prie Jufu salos (1 pietus nuo Okinavos). Ji 1,1 metro ilgio ir sveria 292 kilogramus. Kaip tvirtina vienas specialistas, tai 22 kilogramais daugiau, negu kada nors biologų aprašyti egzempliorai. Rytas radinys buvo iškilmingai pervedas į tropinių augalų draustinį Jufu saloje.

Poetai visada
Už Revoliuciją pralieja kraują.
Už jos esmę.
Už jos amžinybę.

Sventoji, amžinoji,
Revoliucijos ir revoliucinės poezijos
Sventoji sąjunga!

Aš noriu jo partinį žodį
Perpinti šiandienos žodžiu,
Kad Majakovskis,
Gyvas Majakovskis,
Suskambėtų —
Kaip gyvas tarp gyvų
Naujų dienų verdanėje.
Kad niekada nesentų,
Kad žinotų —
Vėliava,
Vardan kurios jis kovėsi,
Nesuvyravo.
Ir nesuvyravo.

Štai tokį aš regiu šiandieną
Majakovskis
Poeto akimis ir širdimi!

Vilija SULCAITE

MANO MAJAKOVSKIS

Aš Majakovskio lentynoj
Neturiu.
Aš jį imu iš bibliotekų
Panteonų,
Kur žmogus ateina pasisemti
Šviesos.
Aš paimu kaip duoną Majakovskį,
Visą šimtą jo partinių knygų.
Dar šiltą nuo darbininko rankų palietimo,
Jausdamą,
Kad mano pirmtakas,
Kuris ką tik tai liepsnojo
Majakovskio amžina šviesa,
Šiandieną,
Būtinai šiandieną,
Kažką išras,
Kažką pakeis,
Priims kažkokį lemiamą sprendimą.
Kuris padės statyti
Mūsų Romą.
Aš paliečiu ranka
Jo šventą foliantą
Ir suvirpau iš džiaugsmo:
Majakovskis gyvas!

Ir, šokinėdama jo sinkopėm,
Sirdis krūtinėje
Liepsnoja, kaip ir jo drąsi daina.
Ir — moteris —
Aš pajuntu,
Kaip vyras kelia mano širdį,
Valo nuo prietarų,
Mąstyti moko
Dideliais maistabais,
Kaip saugo mano moterišką širdį,
Kaip tiki mano širdimi,
Kaip šaukia man:
Liepsnok!
Liepsnok!
Nes žemė —
Didelė
Ir dideliems jai priklauso
Dideliems.
Graziems.
Ir aš iš jo liepsnų lūpų
Priimu tikėjimą ir ugnį,
Kad dar tvisčiau stovėčiau
Revoliucijoje,
Už kurią tiek daug praliete kraujo.

Kultūros Atgarsiai

Ši kartą patiekiamie eilę žiupsnių iš Lietuvos kultūrinio gyvenimo...

Kuršių nerijoje prie vienos iš kopų prisiglaudę žvejų namelis, ūkiniai pastatai. Lietuvos kino studijos filmavimo grupė čia atkūrė XIX amžiaus pajūrio gyvenimo scenas. Filmą "Moteris ir jos keturi vyrai" stato režisierius A. Puipa. Tai penktasis jo meninis filmas. Beje, A. Puipa yra ir scenarijaus autorius. Režisierius talkina operatorius Jonas Tomaševičius, dailininkas Algirdas Ničius.

Tėvo vaidmenį kuria respublikos nusipelnęs aktorius Antanas Šurna, brolių — aktorius Vidas Petkevičius ir Konservatorijos aktorius meistriskumo katedros antrakursis Saulius Balandis, Moters — aktorė Jūratė Onaitytė.

— Troškimas gyventi — pagrindinė mūsų kuriamo filmo mintis, — sako režisierius Algimantas Puipa. — Mūsų herojai neturi vardų — visą gyvenimą grumiasi su gamta — vėju, saule, smėliu, jūra.

Tbilisyje gyvenantis lietuvių literatūros bičiulis poetas Vladimiras Alperidzė štai jau dvidešimt metų domisi Kristijono Donelaičio kūryba, jo asmenybe, pasauline ir tarybine donelaitistika. Kai į gruzinų kalbą buvo išversta K. Donelaičio poema "Metai", V. Alperidzė parašė giesmę "Baltoji daina apie Donelaitį", skirtą poemos vertėjams į gruzinų kalbą, o vėliau — novelių ir eilėraščių ciklą Donelaičio poemos motyvais.

Kompozitorius, Gruzijos TSR liaudies artistas Sandro Mirianišvilius penkių poeto V. Alperidzės eilėraščių, skirtų Kristijono Donelaičio poemai, motyvais sukūrė romansus. Neseniai per Gruzijos televiziją buvo transliuojamas kompozitoriaus S. Mirianišvilio romansų, sukurto Donelaičio kūrybos motyvais, vakaras. Kompozitoriui akompanuojant romansus atliko Tbilisio akademinio operos ir baleto teatro solistė Rusudan Mikvabišvili.

Į Atėnus dalyvauti tarptautiniame meno festivalyje

išvyko Lietuvos TSR valstybinio akademinio operos ir baleto teatro baleto kolektyvas.

Kaip papasakojo teatro direktorius ir meno vadovas TSRS liaudies artistas Virgilijus Noreika, teatro baleto trupė kartu su TSRS Didžiojo teatro baleto meistras — TSRS liaudies artiste Maja Pliseckaja, RTFSR liaudies artistu Jurijū Vladimirovu, baleto solistais Viktoru Barykinu ir Borisu Jefimovu senosios Elados sostinėje parodys R. Ščedrino baleta "Anna Karenina", A. Adamo baleto "Giselle" antrąjį veiksmą ir koncertinę programą. Koncerto programoje — J. Juzeliūno, J. Pakalnio, B. Asafjevo, L. Delibo, L. Haroldo, E. Helstedo baleto fragmentai, choreografinės miniatiūros pagal G. Malerio, K. San Saenso, D. Bero, C. Punji muziką. Koncertuose ir spektakliuose dalyvaus Lietuvos TSR liaudies artistai L. Aškelovičiūtė ir V. Kudžma, respublikos nusipelnę artistai S. Masaniov ir J. Katakinas, baleto solistai N. Beredina, G. Sakalauskaitė, O. Fedosova, J. Valeikaitė, P. Skirmantas, M. Proškinnas, J. Smoriginas, kiti.

Tai pirmoji kolektyvo išvyka, kurioje Lietuvos šokėjai atstovaus tarybiniam baleto festivaliui. Festivalyje taip pat dalyvaus Belgijos "XX amžiaus baleto", vadovaujamas M. Bežaro, M. Graham šokių kolektyvas, San Francisco baleto, Philadelphia simfoninis orkestras, kiti žinomi kolektyvai.

Kino žiūrovų laukia naujas susitikimas su žinomų menininkų V. Žalakevičiaus ir A. Grikevičiaus kūryba: į šalies ekranus priimtas jų sukurta vaidybinis filmas "Jo žmonos išpažintis".

Scenarijaus autorius V. Žalakevičius ir režisierius A. Grikevičius savo heroje pasirinko moterį, mūsų amžininkę. Sudėtinga veiklos, kūrybingos, mylinčios mūsų amžininkės paveikslią filmą sukūrė R. Staliūnaitė. Kitus pagrindinius vaidmenis atlieka J. Budraitis ir L. Filatovas. Filmo operatorius D. Pečiūra, dailininkas G. Kličius, kompozitorius J. Širvinskis.

[R.B.]

AUGA IŠSILAVINUSI KARTA

Nuotraukoje: Naujos Kauno 45-osios vidurinės mokyklos pirmokai savo klasėje su jauna mokytoja Ilona Butkute, kuri šiemet baigė Šiaulių K. Preikšo pedagoginį institutą.

K. Jurelės nuotrauka

Naujieji mokslo metai. Po vasaros atostogų, praleistų kurorto, darbo ir poilsio stovyklose, Lietuvos moksleiviai vėl sugrįžo į klases, mokymo kabinetus ir laboratorijas. Tūkstančiai moksleivių rugsėjo pirmąją atėjo į naujas mokyklas. Antai Vilniaus Justiniškių mikrorajone gyvenančius vaikus pirmasis skambutis pakvietė į naują 1284 vietų vidurinę mokyklą. Čia yra ne tik geri mokymo kabinetai ir klasės, bet ir dvi sporto salės, valytuvai, įrengtas stadionas su tribūnomis ir bėgimo takais, sporto aikštynas. Naujos mokyklos pradėjo veikti Kaune, Šiauliuose, Eišiškėse, Šalčininkuose, kituose Lietuvos

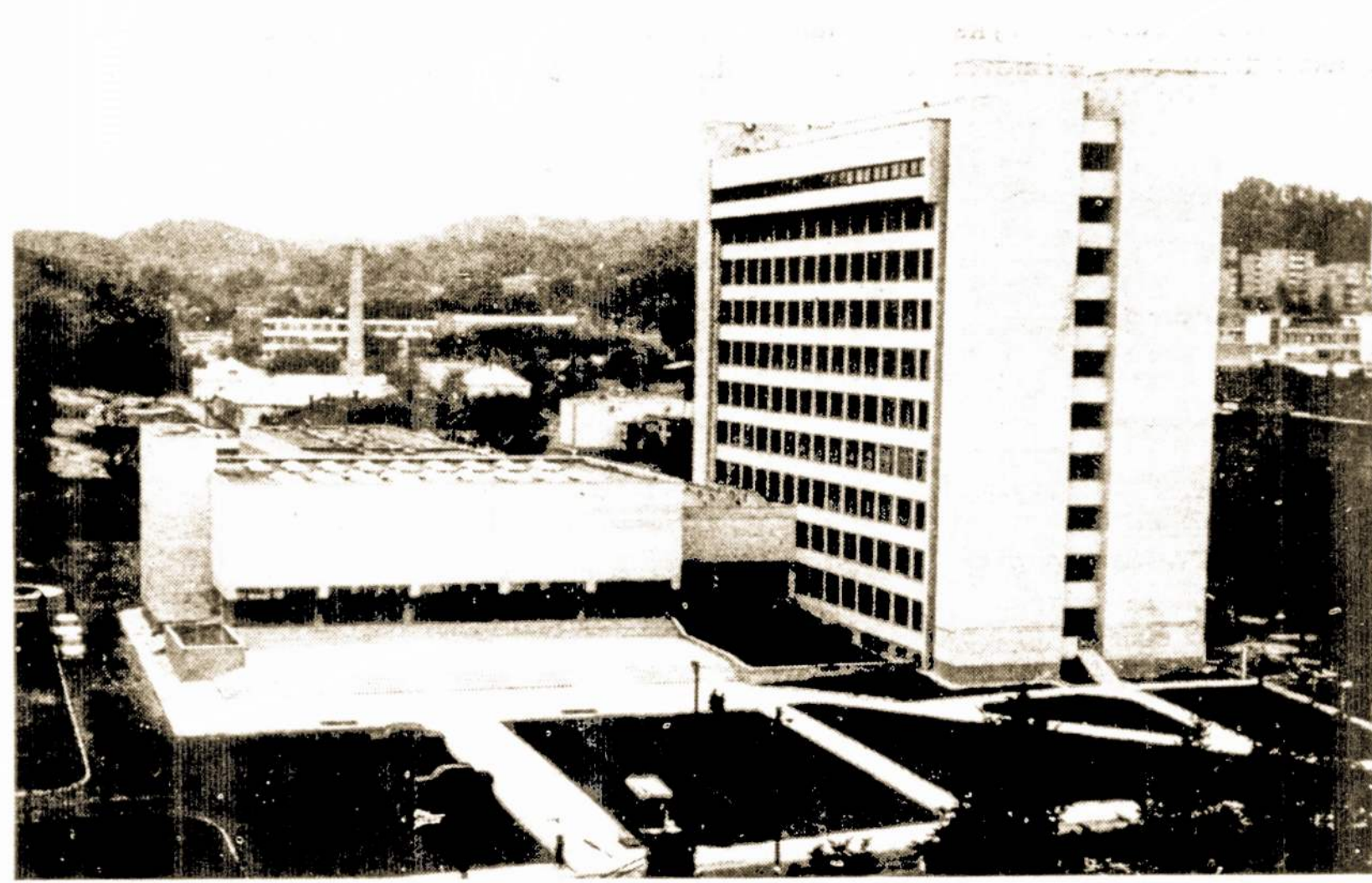
miestuose ir miesteliuose.

Pastaraisiais metais respublikoje daug padaryta tobulinant jaunimo vidurinį mokymą, stiprinant mokyklų materialinę bazę. Įgyvendinant visuotinį privalomą vidurinį mokymą sukurta platus bendrojo lavinimo mokyklų tinklas. Praėjusiais mokslo metais veikė 956 vidurinės, 618 aštuonmečių ir 918 pradinė mokyklų. Vien Vilniuje ir Kaune dabar yra beveik šimtas vidurinių mokyklų. Priminsime, kad 1939 metais iš viso Lietuvoje buvo 70 gimnazijų. Prie mokyklų yra 453 bendrabučiai, kuriuose gyvena beveik 21 tūkstantis vaikų. Mokyklų gerai aprūpintos vaizdindėmis priemo-

nėmis, mokiniai — nemokamai vadovėliais. Svetimo sistemos bibliotekose sukaupta daugiau kaip 15 milijonų knygų.

Smarkiai išaugo mokytojų skaičius. Respublikos bendrojo lavinimo ir kitose mokyklose dirba arti 54 tūkstančių pedagogų. Šiais metais į bendrojo lavinimo mokyklas ir kitas liaudies švietimo įstaigas pasiūsta dirbti apie tris tūkstančius jaunų specialistų, kurių aukštąsias darbdaviai baigė aukštąsias mokyklas. Ši gausi pedagogų šeima ugdo mūsų jaunąją kartą, suteikdama visiems vidurinį išsilavinimą, ruošia gyvenimui ir darbui.

SVEIKATINGUMO RŪMAI

Nuotraukoje: Naujoji Antakalnio poliklinika.

K. Jankausko nuotrauka

Nauja didžiulė poliklinika atidaryta Vilniuje, Antakalnio gatvėje. Greta klinikinės ligoninės pastatyti daugiaaukščiai rūmai, kuriuose įrengti geri apylinkių terapeutų ir siauro profilio specialistų kabinetai, modernios tyrimų laboratorijos. Vilniaus V. Kapsuko universiteto medicinos fakulteto profesorai, docentai, kiti žymūs medikai čia konsultuos ligonius, siunčiamus iš visų miesto polikliniškų. Paskaičiuota, kad ši sveikatingumo rūmų paslaugomis galės pasinaudoti apie 110 tūkstančių vilniečių.

Siekiant toliau gerinti darbo žmonių sveikatos apsaugą, sako klinikinės ligoninės vyriausiojo gydytojo pavaduotojas G. Rimdeika, poliklinikoje įsteigta profilaktikos skyrius. Jame kiekvienas vilnietis labai greitai gali pasitikrinti savo sveikatą, gauti gydytojo — vienos ar kitos srities specialisto patarimą.

Naujoji Antakalnio poliklinika yra savotiškas kurortas mieste. Dvieji aukštų fligelyje įrengtas miesto reabilitacijos centras, kuriame da-

romos įvairiausios hidroterapijos ir gydymo purvo procedūros. Čia taip pat yra baseinas, vertikaliosios vonios, masažo kabinetai, gydomosios fizinės kultūros salė.

Poliklinika per pamainą gali priimti 1800 žmonių. Joje dirbs 170 gydytojų ir 360 medicinos seserų. Ji ap-

tarnauja Antakalnio, Zirmūnų, dalį senamiesčio gyventojų. Be to, čia taip pat gydytis netoliese esančių stambiųjų įmonių darbininkai.

Antakalnyje tai dar ne paskutinės medikų įkurtuvės. Netoliese kyla kiti šviesių plytų korpusai. Čia statoma būsimoji vaikų poliklinika.

J. Žukauskas

DELIS. VIII. 31. (TASS-ELTA). Pakistane nesiliauja įnirtingi judėjimo už demokratijos įvedimą šaliniukų susirėmimai su policija ir armijos dalimis. Halos mieste (Sindho provincija) daugiau kaip 50 tūkstančių žmonių pareikalavo tuojau pat atšaukti karinę padėtį šalyje, surengti laisvos parlamento rinkimus ir perduoti valdžią civilinei vyriausybei. Susidūrimų metu daugiau kaip 40 žmonių sužeista.

Didžiulės manifestacijos įvyko Panoakilo, Sarkando, Navababho ir daugelyje kitų miestų. Keletą valandų studentų grupė buvo užblokuavusi magistralę, jungiančią Karachį su Sindho centriniais rajonais. Demonstracijos taip pat vyko šalies sos-

tinėje Islamabad, Beludžistano ir šiaurės vakarų pasienio provincijos administraciniuose centruose — Kvetoje ir Pešavare.

PARYŽIUS. VIII. 31. (TASS-ELTA). Kaip praneša agentūra Frans pres, didelė karinio režimo priešininkų grupė mėgino padėti armijai štabą Džakobabado mieste. Daugelyje miestų buvo užpulti armijos sunkvežimiai. Kaip praneša informacijos agentūros, šalyje dideja darbininkų, valstiečių, inteligentų nepasitenkinimas. Pen-džabo provincijos administracinį centrą Lahorą užliejo darbininkų streikų ir mitingų bangė.

Konsultacinės tarybos pirmininkas H. M. Saldaras parengino vyriausybę ir opozi-

Kasdieninė Lietuva

Lietuvoje, kaip Tarybų Sąjungoje bendrai, tęsiama kovą prieš apsilaidėjus, neat-sakomai savo pareigas atliekančius žmones, kurie savanaudiškumu kenkia visuomenės gerovei. Toje kovoje svarbią rolę lošia spauda, kurioje kritika, kad ir jumoristinė, begailestingai demaskuoja kaltuosius. Čia paduodame dvi tokias ištraukas iš "Tiesos":

NORS VERSELIAI NESISKUNDŽIA

Kaip žinia, verseliai — gan nerūpestingi sutvėrimai. Jei jie pakankamai padėd, šokinėja patenkinti. Jei nepakankamai — nebešokinėja. Ir vienu, ir kitu atveju jie tik mykia, žodžio neištaria nei pasidžiaugti, nei pasiguosti.

Matyt, šia gyvulių savybe ir pasinaudojo Rumokų bandymų stoties eksperimentinio ūkio darbuotojai, eksperimentuodami, kiek gali trukti verselių kantrybė...

Pernai ūkyje krito 96 verseliai. Šiemet per penkis mėnesius — dar 38. Per minėtą laiką krito ir 733 kiaulės. Ne dėl to, kad trūkstų pašarų. Atvirkščiai: ūkis geriausiai rajone apsirūpinęs pašarais.

Gyvuliams reikia ne tik pašaro, bet ir dėmesio, priežiūros. O būtent šito nei verseliai, nei kiti gyvuliai nesulaukia. Argi normalu, kad verseliai girdomi tik du kartus per dieną, kad karvės, prieš versivimasi seriamos blogu silusu? Dažnai ir parseliai šeriami netinkamais pašarais.

Yra ir kitos netvarkos. Pavyzdžiui, Klausūčių kaulidėje dviejų — keturių mėnesių paršai gali paeiti tik įlipę į lovių, nes kitaip nepasiekia. Kai supilami koncentratai, kyla į viršų miltų sūkurių. Apie penktadalis pašarų išbarstoma...

Ar apie šią netvarką nežinojo ūkio vyriausiasis veterinarijos gydytojas B. Rimskis bei kiti veterinarijos gydytojai, vyr. zootechnikas K. Nemuras ir gyvulininkystės brigadininkai? Žinojo, tačiau nesiėmė reikiamų priemonių, bandė teisintis visokiomis aplinkybėmis, nusišėpdami aplaidumą, nerūpestingumą. Ūkiui padaryta nemaža nuostolių. Vien šiais metais kritusių galvijų vertė —

2500 rublių. O argi nuostoliai matuojami vien pinigais?

Nors verseliai ir tylėjo, su tokia padėtimi negalima buvoti taikstytis. Vilkaviškio rajono liaudies kontrolės komitetas pagal ūkio liaudies kontrolės grupės signalus ap-svarstė šį klausimą. Abiem vyriausiesiems specialistams — B. Rimskiui ir K. Nemuriui pareikšti papieikimai, paskirtos pinigines nuoskaitos. Vyriausiųjų specialistų darbo kontrolę įpareigo-tas sustiprinti ir ūkio direktorius J. Kaunas.

Ši tą rumokiečiai jau padarė, tačiau neukškusmo dar per akis. Nedelsiant tai pašalinti — ūkio administracijos, vyriausiųjų specialistų pareiga.

GARUOJANTIS MARMURAS

Nereikia būti fiziku ar chemiku, kad galėtum padaryti visai nesudėtingą išvadą: paprasti akmenys, tie, kurie mėtosi laukuose po kojomis, menkesnės vertės negu taurūs marmuras. Pirmieji tinka pamatams, grindiniui, o antrieji — rūmų puošmei. Pastaroji paskirtis ypač didžiai vertinama.

Po tokios, sakyčiau, elementarios įžangos jau galima pradėti trumpą, bet pamokomą pasakojimą.

Trakų rajone yra nerūdinio statybinių medžiagų gamybos susivienijimo akmenų apdirbimo cechų. Kaip įprasta, cechai turi produkcijos sandėlių. Kaip taip pat įprasta, kai kada tokiuose sandėliuose atliekami patikrinimai.

Būtent per vieną tokių patikrinimą buvo nustatyta, kad minėtame sandėlyje paprastų akmenų — kiek tik širdis geidžia ir net daugiau (perteklius už 5228,3 rublio), o štai marmuro gerokai trūkstą, netgi daugiau, negu to pertekliaus surasta, — būtent už 8460 rublių.

Kur ir kaip išgaravo tas marmuras? Juk paprastu fiziniu ar cheminiu būdu išgarinti tokias medžiagas, jei tik įmanoma, tai labai sudėtinga.

Tikriausiai cecho ir gamybinio susivienijimo vadovams padės atsakyti į šį klausimą kompetentingų organų darbuotojai, kurie, be abejo, atkreips dėmesį į tokius stebuklus minėtame produkcijos sandėlyje.

Studijuoti — į kitas respublikas

Apie šimtą Tarybų Lietuvos abiturientų šiais mokslo metais studijuos broliškose respublikose. Jie ten įsigys reikalingas liaudies ūkiui specialybes, kurių mūsų respublikos aukštosiose mokyklose nėra.

Renkti lengvosios pramonės specialistus padeda Rygos ir Minsko politechnikos institutai. Nemažas būrys bu-

simųjų gydytojų — sportinės medicinos specialistų, dailininkų, išlaikę stojamuosius egzaminus, išvyko studijuoti į Estiją, Odesos ir Leningrado aukštąsias mokyklas, kuriose mokytis iš Lietuvos prieme keturlietuvių būsimųjų laivų kapitonų, sturmanų, inžinierių. Baigę studijas, jie grįš dirbti į Klaipėdos uostą.

Studijų keliai veda ir į užsienio šalis. Retausio technikos ir poligrafijos specialistų mūsų respublikos studentai mokysis Vokietijos Demokratinėje Respublikoje, maisto pramonės ir farmacijos — Bulgarijos bei Čekoslovakijos aukštosiose mokyklose.

ELTA

NEGERKI! Sekmadieniais, kai Sen Chosės miestelio (Kalifornijoje) gyventojai išsilo, teisėjas Derraras Ketmanas ima šliuotą ir traukia į miestelio parką. Jo darbo entuziazmo prieštis paprasta, raso Londono dienraštis "Times", — tai jo bausmė. Mat vieną dieną teisėjas Ketmanas išgėrė du litrus vyno ir sėdo prie automobilio valties. Kelionė baigėsi liūdnai — prie artimiausios stulpo. O kadangi pirmas eilės deudždamas mesina Ketmanas dar išgėrė kelio tencelę, jis nutiesė sumokėti 600 dolerių baudą ir sekmadieniais vykti miesto parką.

Sionistų manevras

Libane

BEIRUTAS. IX. 5. (TASS-ELTA). Izraelio armijos vadovybė glaudžiai bendradarbiaudama su JAV, baigė vadinajamą savo kariuomenės perdislokavimą iš kalnų rajonų į Pietų Libaną, prie Ahalio upės, tuo būdu patvirtindama Tel Avivo ketinimą visais laikais aneksuoti Pietų Libaną. Sionistai okupuoją beveik trečdajį šalies teritorijos, kurioje gyvena daugiau kaip pusė milijono libanietų ir palestiničių.

rie dabar savo pagrindiniu kariu priešu skelbia Siriją, savotiškai suprantą „saugumo“ sąvoką.

Sirijos prezidentas Hafezas Asadas neseniai interviu dienraščiui „Washington post“ kalbėjo, jog yra neatsisakęs, kai Izraelio kariuomenės pozicijos yra per 20–24 kilometrų nuo Damasko, tuo tarpu Sirijos kariuomenė nuo Tel Avivo nutolusi per 250 kilometrų. Sirijos prezidentas kalbino JAV administraciją, jog ta savo pro-izraelišką politiką tik padeda didinti šią disproporciją.

Dabar visiškai aišku, jog klaidingu „atsitraukimo“ manevru Amerika drauge su sionistais pagalininkais naują įvyntiną demarkacinę liniją faktiškai nori padėti Libaną. Gražindamas (beje, Libano dešiniems) nedidelį lopinėlį teritorijos, Izraelis praryja — ko gero, visam laikui — 2800 kvadratinį kilometrų svetimos valstybės žemes.

Siandien naujas Izraelio kariuomenės pozicijas išilgai Ahalio upės nutymi spygliuotų vielų užtvarkos, kuriose paleista elektros srovė. Spygliuota viela — štai ką Libano liaudiesi siulo smokinti voratinklius. Arimuosiuose Ryhuose raizgantis Amerikos imperialistai.

APŽVALGININKO PASTABOS

Vasiningoni diktuojant pasirašyta Izraelio—Libano sutartis — tai storokė 30 puslapių brošiūra. Diplomatinio tuščiažodžiavimo čia, matyt, apstu. Šiame susitarime nėra tik vieno — konkretaus įsipareigojimo, kad sionistų kariuomenė bus išvesta iš okupuojamos kaimyninės šalies.

Zodžiais nuo tarpu Tel Avivo politikai kalba daug ką. Štai kad ir tai, jog pastarais kariuomenės atitraukimas iki Ahalio upės esąs pirmasis bendrojo pasitraukimo etapas. Tačiau duoti koki nors rastišką įsipareigojimą Izraelis atsisako. Kodėl? O todėl, kad „Ahalio linija“ ruošiamas paversti faktiškai nauja Izraelio valstybine siena. Antraip kam buvo išskirta vos ne 50 milijonų dolerių, statant šioje linijoje ilgalaikius karinius įvyntinimus?

Net ir atvedus dalinius kiek į pietus (pasitraukta tik vakariniam sektoriuje, Beiruto rajone), Izraelis tebeokupuoją daugiau kaip 40 kilometrų ploto Libano teritorijos juostą, kuri Tel Avive skelbiama sionistinės valstybės „saugumo zona“. Sionistai, ku-

J. Subačius

ŽMONIŲ SVEIKATAI MOKSLO PAŽANGAI

Nuotraukoje: Medicinos mokslų daktaras, profesorius Jurgis Brėdikis. A. Ragaišio nuotrauka

Rugsėjo mėnesį Kaune buvo surengtas tarptautinis seminaras elektrinės širdies stimuliacijos klausimais. Žymiausi Tarybų Sąjungos, užsienio šalių specialistai susirinko pasikeisti medicininio darbo patyrimu, aptarti naujausių gydymo metodų, numatyti tolesnį šios kardiologinės pagalbos vystymo kelių. Tokio lygio susitikimo Lietuvoje mieste rengiami kas keleri metai: Kauno medicinos universiteto, kovojo su vienu didžiausių mūsų laikų sveikatos priešiškų — širdies ligomis — yra susilaukę plataus pripažinimo Tarybų šalyje ir užsienyje.

Sėkmę, visu pirma, lemia gili mokslinė tradicija, puoselėjama Kauno medicinos institute. Ši Lietuvos aukštoji mokykla, vadovaujama akademiko Zigmo Januškevičiaus, per tris savo gyvavimo dešimtmečius yra paruošusi sveikatos apsaugai ir medicinos mokslui daugiau kaip dešimt tūkstančių specialistų, čia apginta 50 daktaro ir beveik 400 kandidato disertacijų, išleista šimtai monografijų, kitų mokslinių darbų. Prie Kauno medicinos instituto įsteigtas stambus mokslinis centras — širdies ir kraujagyslių sistemos fiziologijos ir patologijos mokslinio tyrimo institutas, veikia įvairios mokslinės probleminės laboratorijos, respublikinis ligų profilaktikos centras. Instituto katedrų ir laboratorijų bendradarbiai atlieka svarbius mokslinius darbus pagal Pasaulinės sveikatos apsaugos organizacijos programas. Tad nenuostabu, kad tokioje rimtoje mokslinėje aplinkoje išauga daug žymių medicinos specialistų.

Apie du iš jų — mokytoją ir jo mokinių — šiandien norime plačiau papasakoti. Abu jie dirba elektrinės širdies stimuliacijos srityje.

Medicinos instituto Chirurgijos katedros vedėjas, TSRS medicinos mokslų akademijos narys — korespondentas, medicinos daktaras, profesorius Jurgis Brėdikis nuo pat vaikystės domėjosi "rimtais dalykais". Jo bendraamžiai skaitė nuotykių romanus, o jis išstius vakarus negalėdavo atsitraukti nuo populiarių knygų apie žymius pasaulio mokslininkus, išradėjus, apie atskleistą gamtos paslaptį. Lyg magnetas jį traukė turtinga tėvo biblioteka su storais enciklopedijų tomiais, mokslinių žur-

nalų komplektais.

Kai Brėdikis pasirinko mediciną, kai gavo gydytojo diplomą Kauno medicinos institute, jis visiems laikams susijė su savo likimu su ... technika, su modernia jos sritimi — elektronika. "Dar studentu būdamas, — droviai prisipažįsta, — nepaprastai troškiau padaryti išradimą". Ir tai nebuvo vien tuščia svajonė. Šiandieninėje J. Brėdikio saskaitoje — daugiau kaip pusė šimto išradimų. Jis — elektrinės širdies stimuliacijos Tarybų Sąjungoje pradininkas, naujų intrakardinių stimuliatorių autorius, įvairių tarptautinių medicinos organizacijų narys.

Mokslinė veikla, kaip yra pažymėjęs viename savo moksliniame straipsnyje J. Brėdikis, suteikia džiaugsmą ir pasitenkinimą savo mokiniams, galimybę jiems padėti ir toliau dirbti kartu.

Kauno medicinos instituto klinikų operacinėje greta J. Brėdikio dabar dažnai galima pamatyti ir jauną kardiologą, medicinos kandidatą Vidmantą Obelenių. Baigęs Kauno medicinos institutą, gabus gydytojas buvo pasiūstas tobulintis į Čekoslovakiją. Prašos eksperimentinės ir klininės medicinos institute jis parašė ir apgynė medicinos mokslų kandidato disertaciją širdies ritmo sutrikimų gydymo klausimais. Buvo įveiktas ir kitas — kalbos barjeras: disertaciją V. Obelenius rašė ir gynė čekų kalba. Dabar, jausdamas tvirtą buvusio savo mokytojo, vyresniojo kolegos prof. J. Brėdikio ranką, jis ruošia medžiagą daktaro disertacijai.

Nauji moksliniai darbai, disertacijos — tai ne vien pakopo į mokslo aukštumas. Tai — jaudinančios žmonių istorijos — išgydytų, išgelbėtų, sugrąžintų gyvenimo džiaugsmui. Kiekviena medicinos naujovė padeda greičiau įveikti ligą, trumpina ligonio kelią į namus.

Vida Petrauskaitė

Washingtonas. — Valdžia davė leidimą septynioms Amerikos kompanijoms parduoti Pietų Afrikai įrengimus termobrandaolinei stocijai.

Islamabadas. — Buvusio prezidento Bhutto našlė Nusrat kreipėsi į Pakistano kariuomenę, ragindama juos nuverstį prezidento Zia valdžią.

Susitikimas su užsienio menininkais

Vasara — kelionių metas. Iš visų žemynų vasaros metu į Tarybų Lietuvą atvyksta įvairių profesijų žmonės susipažinti su Nemuno krašto dabartimi ir praeitimi, su lietuvių tautos pasiekimais kuriant naują gyvenimą socialistinės santvarkos sąlygomis. Ypač daug apsilanko tautiečių, gyvenančių Vakarose. Rugsėjo pradžioje pasiešėti gimtajame krašte atvažiavo poetė Aldona Gustas (Gustaitė), gyvenanti Vakarų Berlyne, ir architektas Hansas Masalskis iš Vokietijos Federatyvinės Respublikos.

Rugsėjo septintąją Meno darbuotojų rūmuose buvo surengtas vakaras "Užsienio menininkų viešnagė". Rūmų raudonoji salė negalėjo sutalpinti visų vilniečių, atėjusių į susitikimą su A. Gustas ir H. Masalskiu. Čia susirinko "Tėviškės" draugijos aktyvistai, kultūros ir meno veikėjai, Vilniaus aukštųjų mokyklų studentai.

Svečius pristatė, apie jų kūrybą ir visuomeninę veiklą, ryšius su gimtuoju kraštu papasakojo "Tėviškės" draugijos prezidento pirmininkas Pranas Petronis ir žinomas žurnalistas Vytautas Kazakevičius. Abu svečiai gimė Lietuvoje, Klaipėdos krašte, ir Antrojo pasaulinio karo audra juos nubloškė į Vokietiją.

Aldona Gustas yra pripažinta Vakarų Berlyno poetė, dvylikos eilėraščių knygų autorė. Nebe pirmą kartą ji lankosi Lietuvoje. Jos kūryboje vyrauja lietuviška tematika, jos eilėraščiai pulsuoja meile gimtajam kraštui. Vagos leidykla išleido Aldonos Gustas eilėraščių knygą "Briedžiai mano bro-

liai", kuriuos iš vokiečių į lietuvių kalbą išvertė poetas Vytautas Karalius.

Hansas Masalskis dabar redaguoja Vakarų Vokietijoje leidžiamą žurnalą "Nemuno kraštas", yra lietuvių-vokiečių kultūros draugijos aktyvistas. Jis stengiasi suapžindinti Vakarų visuomenę su lietuvių kultūra, stiprinti ir plėsti tautiečių ryšius su gimtuoju kraštu.

Svečiai nuosirdžiai padėkojo už koki šiltą jų susitikimą, už šį gražų parengimą. Jie susijaudinę klausėsi lietuviškų melodijų, kurias pagrojo Lietuvos TSR dailės muziejaus kanklių trio Nina Naikėlienė, Narutė Karčiauskienė, Danutė Simakauskienė ir birbynininkas Antanas Smalskus. Aktorė Gražina Urbonaitė ir Vilniaus universiteto studentės padėklamavo A. Gustas eilėraščių pluoštą. Visiems susirinkusiems vakaras paliko gražių prisiminimų.

Dešimties dienų viešnagės metu svečiai keliavo po Lietuvą. J. Žukauskas

BAUDŽIA KOMPIUTERIS

Nuo rugsėjo 1 dienos Graikijos keliuose įvesta nauja baudų už eismo taisyklių pažeidimus sistema. Minimali baudmė padidinta iki 2700 drachmų (apie 25 rublius). Antra naujovė — kompiuterio registruojami baudos taškai. Štai eismo policija padėdą gali nubraižyti 2 taškai už neteisėną garsinio signalo naudojimą, 5 — už pavojingą manevravimą. Viena patenka į kompiuterio centrąje eismo policijos būstinėje. Surinkus 17 baudos taškų gali būti atimamos vairuotojo teisės. Jas atgauti tegalima iš naujo išlaikius egzaminus.

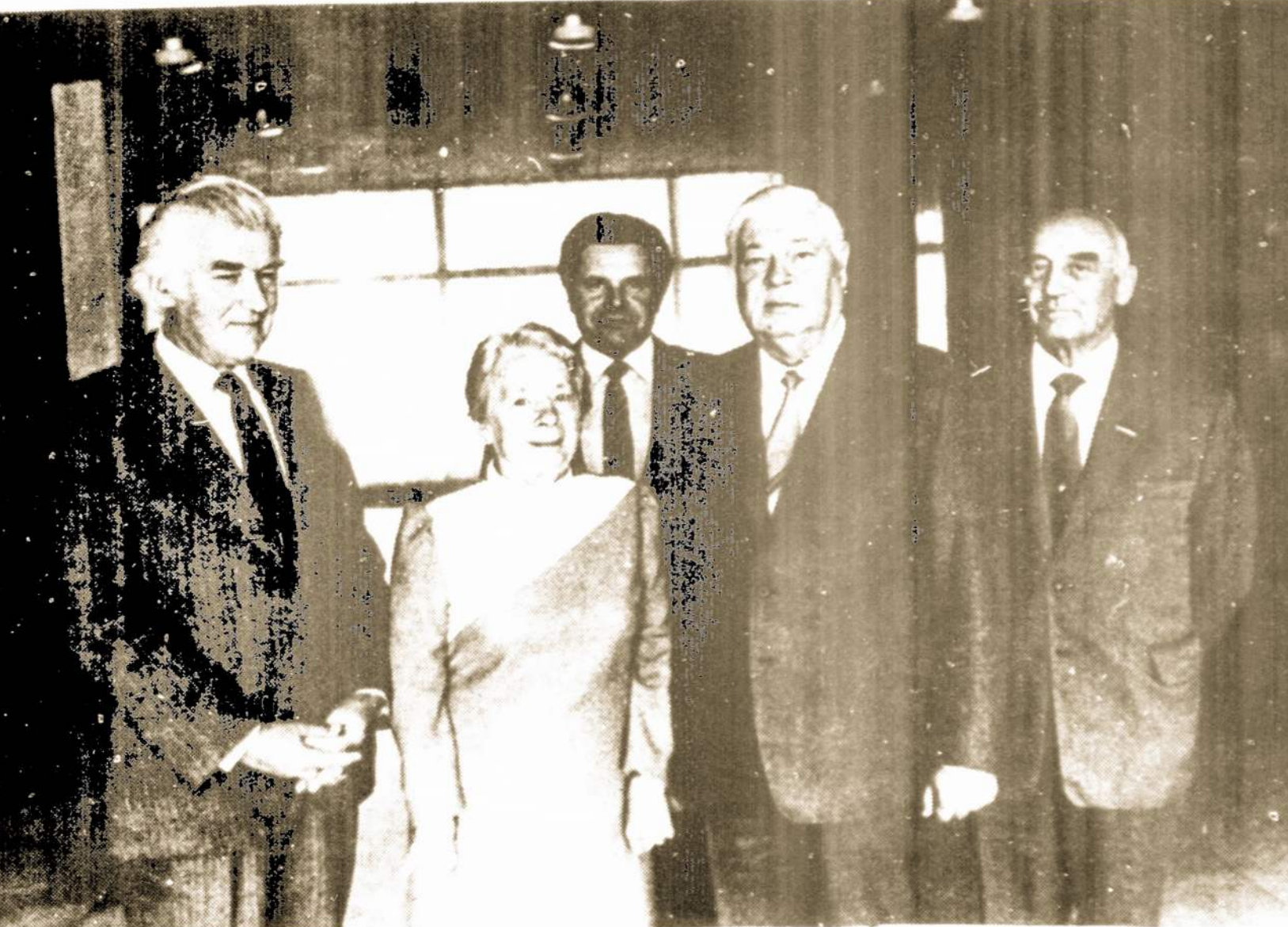
Graikai sunerimę dėl gausesnės nelaimių keliųose: 1982 metais autokatastrofose žuvo 1557 žmonės.

ŠTAI TOKIE „SUVENYRAI“

Ko paprastai klausia išvažiuojančių amerikiečių turistų Meksikos muitininkai? Dėmisi valiuta, brangenybėmis, narkotikais? Ne. Pagrindines kontrabandos prekes, bandomos nelegaliai išvesti iš Meksikos į JAV, — tai maisto produktai. Vien tik Sudad Chuarezo automobilių kontrolių punkte iš Amerikos turistų konfiskuota 10 tūkstančių tonų (!) cukraus, mėsos, pieno, sviesto, kiaušinių, be to, skalbimo miltelių, muilo. Met eilių kartą devalvavus Meksikos pesą, doleriais mokantis turistai tiesiog pusevečiui masiškai superka maisto produktus, tuo tikėdamiesi padengti kelionės išlaidas. JAV turistai, paklausti, ką jie veža automobilių bagažinėje, paprastai atsako: "Tik suvenyrus".

Ievos Mizarienės viešnagė Lietuvoje

Tarybų Lietuvoje viešėjo žymi pažangiųjų JAV lietuvių emigrantų veikėja, "Laisvės" laikraščio vyriausioji redaktorė Ieva Mizarienė. Rugsėjo 31 d. viešnią priėmė Lietuvos KP Centro Komiteto pirmasis sekretorius P. Griškevičius.

Nuotraukoje: Pokalbyje dalyvavę Lietuvos KP Centro Komiteto pirmasis sekretorius P. Griškevičius [antras iš dešinės], Ieva Mizarienė, Lietuvos KP Centro Komiteto sekretorius L. Šepetys, CK užsienio ryšių skyriaus vedėjas pavaduotojas M. Sadovskis, "Tėviškės" draugijos prezidento pirmininkas P. Petronis. V. Gulevičiaus nuotrauka

Sąjunginis simpoziumas

Kiek ir kokių specialistų reikia įvairioms šalies liaudies ūkio šakoms, kaip geriau juos panaudoti, kelti jų kvalifikaciją? Šiuos klausimus svarstė rugsėjo 7 dieną Vilniuje prasidėjusio sąjunginio simpoziumo dalyviai. Įžanginį žodį atidarant simpoziumą tarė Lietuvos KP CK sekretorius A. Brazauskas.

Plenariniame posėdyje pranešimus padarė atsakingi TSRS valstybinio plano, Mokslo ir technikos, Darbo ir socialinių klausimų komitetų, TSRS Mokslų Akademijos darbuotojai. Atidarant simpoziumą dalyvavo Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo pirmininko pavaduotoja L. Diržinskaitė, respublikos Ministrų Tarybos pirmininko pavaduotojas J. Ruseika, Lietuvos KP CK ekonomikos skyriaus vedėjas V. Jankauskas, kiti vadovaujantys darbuotojai. Simpoziumas truks tris dienas.

ELTA

MUZIKA IR POLICIJA

Ispanijos sostinės valdžia atsisakė leidimus surengti populiaraus anglų dainininko Roda Stiuarto koncertus. Mat policija pasiskelbė bejele užtikrinti tvarką per koncertus. Madrido valdžia pabėgo po to, kai Valensijoje po R. Stiuarto koncerto per policijos susirėmimus su ekstremistais žuvo trys ir buvo rimtai sužalota 10, o iš viso nukentejo per 60 žmonių.

„UŽDARYTA DĖL APIPLĖSIMO“

Panašūs skelbimai kartais pasirodo ant kai kurių Milano (Italija) pašto skyrių. Per pastaruosius 10 metų paštą čia plesė 921 karta. Milano miesto ir provincijos pašto ir telegrafo vadovybė skundžiasi, kad jo kontorų apsaugai skiriama pernelyg mažai lėšų.

RASTAS MAUZOLIEJUS

Netoli Tunizijos miesto (Sauras Kinijel) archeologai aptiko milžinšką mauzoliejų statytą prieš 17 amžių. Pastatą kuriame vos 22 kambariai ir 4 keldorai, rasta daugiau kaip 70 lietuvių apiegi reikmenų — glazūruoti molio asociai, žvėrių ir namų atvaizdai. Apie tai pranešė Rotterdo agentūra.

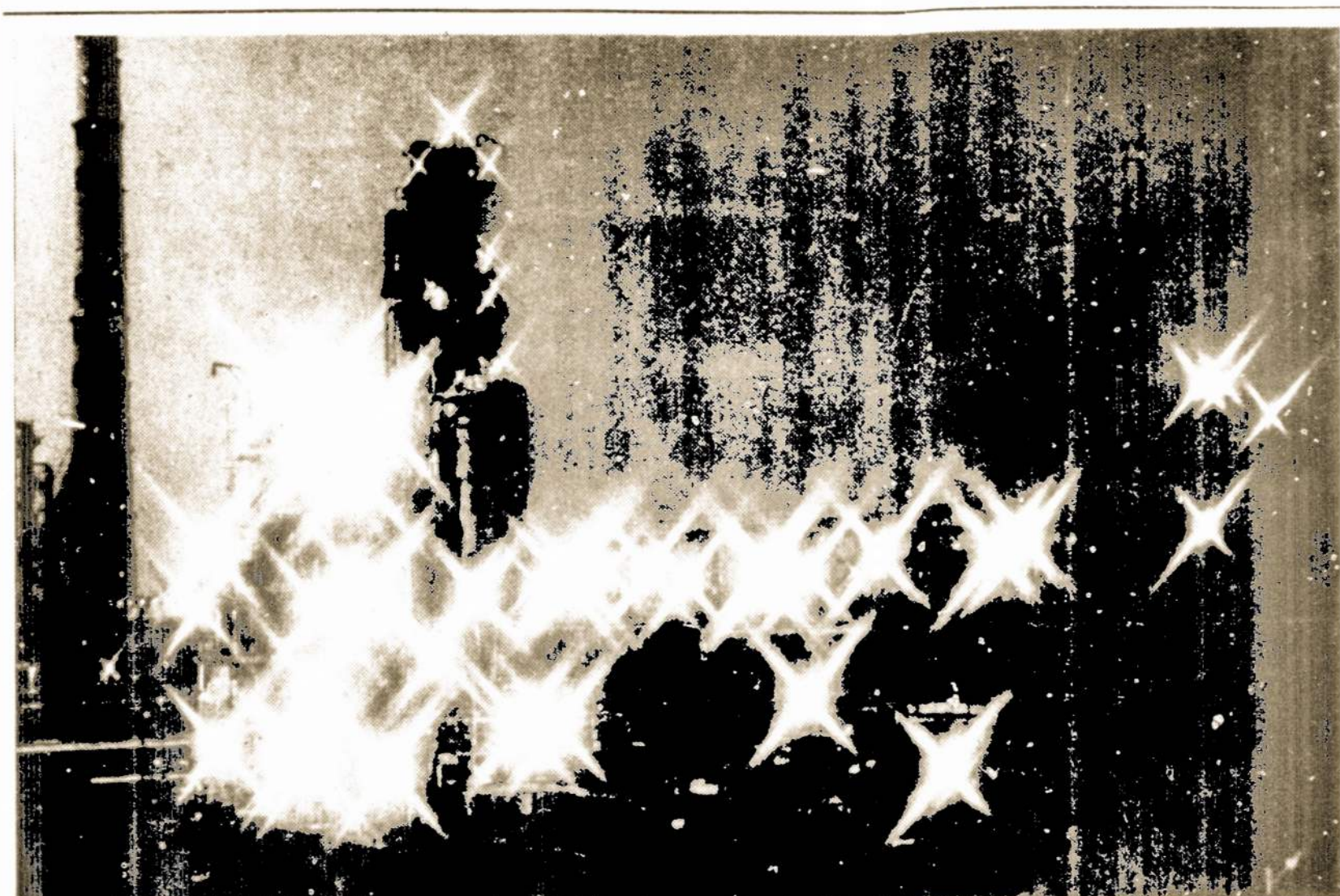
Tėvų žemėje semiuosi stiprybės . . .

Nors, gimusi Amerikos šaly,
Esu aš savo krašto patriotė,
Nors tėvų žemė Lietuva—toli,
Bet nepaliauju nuolat aš galvoti,
Kaip kūrybingo darbo pastanga karšta
Tenai į pažangą didingą nukreipta.

Nors man Amerika brangi, sava
Ir čia vardan taikos seniai darbuojuos,
Bet man kartu brangi ir Lietuva,
Lietuviška savo kilme didžiuojuos,
Kelčiau ten stiprybės širdžiai pasisemti
Ir grįžus pažangos skaisčia viltim gyventi.

Judėjimas už taiką tautose
Kaskart labiau vis auga ir stiprėja,
Apvaldo jas jėga, veržlia, šviesia,
Išplintanti liepsna naujų idėjų
Bendroj kovoj siekt ateities taikos žmonijai,
Kai žagrėn taps jau paskutiniai kalavijai.

J. Subačius

Nuotraukoje: Pirmoji gamyklos technologinė eilė naktį.

Nuotraukoje: Antroji vidurinė mokykla pasipuošė vitražu, kurį sukūrė vilniečiai dailininkai Rima ir Henrikas Kušliai.

Mažeikiai išaugo ir suklestėjo, kai čia buvo pradėta statyti naftos perdirbimo gamykla. Jos pirmoji technologinė eilė jau veikia treti metai. Pavolgio ir Sibiro nafta, vamzdžiais atkeliavusi tūkstančius kilometrų, tampa benzinu, mazutu, bitumu ir kitais produktais. Nuolat plečiamas produkcijos asortimentas. Pradėjęs veikti naujas kompleksas gamina aukštos rūšies benzina.

Netrukus gamyklos pajėgumai dar labiau išaugs. Antroje jos eilėje montuojami technologiniai įrenginiai. Ši objektą numatoma paleisti dar šiemet.

Naftininkų miestas nuolat gražėja. Išaugo ištisi gyvenamieji kvartalai su devynaukščių ir dvylikaaukščių namais. Per pastaruosius metus atvėrė duris "Putino" prekybos centras, "Rasos" parduotuvė, kino teatras. Naujosiose patalpose įsikūrė ryšių mazgas, taupomoji kasa. Baigiamas statyti jau trečias vaikų lopšelis-darželis.

A. Dilio nuotraukos

KANADOS ŽINIOS

Montreal, Quebec

PRANEŠAME—KVIEČIAME

Pranešame ir kviečiame į L.L.D. susirinkimą, kuriame pravesime "Laisvės" vaju, prasidėjusį spalio 1 d. Apkalbėsime ir kitus kuopos reikalus ir ateities darbus. Tikimės, kad šiame susirinkime turėsime viešnią, tai "Laisvės" dabartinę redaktorę — Ievą Mizarienę, su kuria galėsime išsiaiškinti laikraščio problemas. Todėl kreipiamės į aldiečius ir "Laisvės" skaitytojus kviesdami dalyvauti šiame susirinkime, kuris įvyks **Spalio-October 22 d. rusų svetainėje—3447 St. Laurens St.**

Pradžia 1:30 v. p. p.
Kviečia L.L.D.-jos Valdyba.

Montreal, Que.

Ištikti nelaimių

Verdūniečių P. ir M. Barzdenių sūnų darbe ištiko didelė nelaimė. Lūžė koja. Gydo si St. Mary's ligoninėje.

Onutė Mikaliūnienė, ilgų metų ligonė, pereitais metais neteko kojos. Šiuo metu sunkiai pergyvena ne vien dėl tos kojos skausmo, bet atrod, kad turės pjauti ir antrąją. Tai jau per daug žiauri gamtos ryškė!

Abiem ligoniam linkiu didelės ištvermės pergyventi šias nelaimes ir laimingai pasveikti.

Rugsėjo 26 d., po daugelio metų sunkaus sirgimo, mirė Antanina Račiūnienė, sulaukusi 81 metų amžiaus. Jos vyras mirė prieš daugelį metų.

Paliko T. Lietuvoje brolių ir sesutę, o Montreale pusseserę Piečaitienę, kuri ir rūpinosi velionės sirgimo metu ir laidojimu.

Sulaukė antro anūko

Šias dienas J. M. ir A. Paragiai ir vėl turėjo džiaugsmą, kai jų duktė Darna pagimdė sūnų. Prieš kiek laiko jų duktė Linda taip pat pagimdė sūnų. Ne tik jauniems tėvams džiaugsmas, sulaukusiems sūnaus, bet ir seneliams, praturtėjusiems dviem anukėliais.

Buvo išvykus

Marytė Salčiūnienė buvo išvykusi į Torontą aplankyti savo velionio vyro giminių.

Torontiečių kronika

Užbaigė atostogas

Sūnų ir Dukterų klubas šiemet ilgai atostogavo, neturėjo susirinkimų per kelis mėnesius, bet atostogos jau užsibaigė. Spalio 2 d. įvyko Klubo susirinkimas, kuriame buvo iš vasarinės pertraukos išduoti raportai. Klubas buvo surengęs išvyką-pikniką.

Iš finansų sekretorės M. Guobienės raporto paaiškėjo, kad Klubas išdala tebeauga. Salės manedžeris J. Morkis pranešė, kad salė buvo išnuomojama ir vasaros metu. Atnaujintas ir Bingo, kuris vyksta kas trečią dieną.

Klubas pirmininkas J. Yla priminė, kad spalio 1 d. prasidėjo "Laisvės" vaju. Paragino atsinaujinti prenumeratas ir pagal išgalę paremti. "Laisvė" mums daug padeda, taipindama mūsų veiklos korespondencijas, teikdama žinias apie Lietuvą ir t. t. Jei ne "Laisvė", tai mes nieko nežinotume, kas kur dedasi. Klubas nutarė "Laisvė" pasiūsti \$100.00 atnaujinti prenumeratai ir aukų.

Pradėjo veiklą

Toronto Lietuvių Moterų klubas, kurs taipgi visą vasarą atostogavo, spalio 2 d. turėjo susirinkimą, kuriame, tarp kita ko, nutarė pasidaryti "Laisvės" paramai.

Perrinkta valdyba. Pasil-

WINDSOR, ONT., CANADA

MIRUS

Zigmontui Morkūnui

Reiškiame gilią užuojautą jo artimiesiems bei draugams.

Išėkis, drauge, šaltoje Kanados žemėlėje. Mes visi pasiliekame liūdinti Tavęs.

K. Stankius L. Svirpliai
T. Karaliai G. Kuodis
A. Rimšai M. Valantin
S. Baltuliai Al. Vainiai
K. Linkevičienė T. Midukas
A. Shneideriai

Vacationing in Lithuania, August, 1983

Continued from last issue

The next morning we were on our way to Dotnuva with Audronė, Vytas and their daughter Rūta. At that time, her sister Rasa was holding exams for entrance to college. We made a stop in Ukmerge to see my mother's sister Juzė Kalibaitienė (Audronė's mother) and her family, a new daughter-in-law and small baby. There we were refreshed with sour milk (rūgštus pienas) and hot fresh potatoes . . . most delicious, and were treated with many fresh vegetables from her huge garden. Continuing our ride to Dotnuva was very pleasant as all the roads along the way were very good and we could see everywhere that the harvest had almost all been cropped and ready. Everyone we talked to told us it was a very good year for the harvest as the weather had been ideal. Dotnuva is very beautiful and we remembered many of the sights that we had seen on our previous visit. We visited a large pharmacy there and the head pharmacist showed us how the medicine was packaged, stored and dispensed. Everything was spotless and very modern and we were told much about the different medicines in Lithuania. Audronė and Vytas thought it would be interesting for us to see at least one of the pre-school complexes (darželis). These children are left there by their parents who work and range in age from about 2 through the time they are ready to enter first grade. The older class sang songs and showed us their many hand painted pictures and gave us some as souvenirs. In the next class we heard poems and watched the children perform several dance routines.

The last class (about 2 yrs. old) we entered just as they all were sitting on their "potties" in a semi-circle with one very loud screecher in the group. This was all very enjoyable to us and we thanked our guide and left laughing and happy. We made a quick stop at a riding stable of horses. These horses are trained for the art of jumping and many of them have traveled to other countries to compete.

Dining that evening was a great joy as Audronė and Vytas invited many of the younger people that we knew from our last visit, many of whom work at the Agricultural Academy with them . . . a truly spirited group. We wine and dined, talked, sang, heard beautiful poetry and toasted with champagne. They listened intently to our tape of Dainos Myletojų chorus songs and applauded all our singers for their enthusiasm and for keeping Lithuanian culture alive. One of the directors of the Academy gave a very moving farewell speech in which he praised us all for our singing and also for being able to see for ourselves the great progress made in Lithuania, continuing at great speeds and there is indeed such a big difference since my mother's first trip and my first trip to this hard working country. He also invited us and all of the chorus to come to Dainų Sventė in 1985, and they would send a special bus to bring everyone to Dotnuva . . . and so the evening came to an end, with every-

HELEN JANULYTE

one tired, but happy, hoping to meet again soon.

We left Dotnuva the next morning and again made a stop in Ukmerge on our way to Vilnius, to visit with another of my mother's sisters, Gene Čiukšienė and her husband and family. Their son, Algis Čiukšys is the Director of the Ukmerge Sports Stadium which consists of 11 acres of land where athletes train for many events including the Olympics. After a lovely meal, including fresh fish caught by Algis, we toured the vast stadium with its very well kept grounds and various sport rooms . . . very impressive indeed. We thanked everyone and went on to the Hotel as now it was time for a hot bath and relaxation, orders from Audronė and Vytas. Many thanks to them both. The next morning, bright and sunny as they all were, journalist Algis Kusta (Teiškes Draugija) suggested it would be nice if we could see Vilnius, the old and the new. We started our tour with seeing "Lazdynai", one of the most beautiful apartment complexes in Vilnius, which for its architectural design and structure, won the Lenin first prize. We also saw the "Karoliškes, Viršuliskės and the newest one Seškinės, and the last was Žirmūnas, which was the oldest complex, but was the beginning of a new Vilnius. We also made a stop at the new student complex which is built in a forest-like setting, very quiet, natural and ideal for student concentration. All the students appreciate the fact that they do not have to pay for their education. In all the complexes we visited, there are many thousands of people living there with stores and public transportation close by, and they are also building new schools, hospitals and day care centers for the children and homes for the aged.

To be continued

Tarybų šalis: penkmečio žingsniai

TASS'o FOTOINFORMACIJA

RTFSR. Daugybė žmonių su sudėtingiausia aparatūra, kuri įrengiama meteorologinėse stotyse ir palydovuose, lėktuvuose ir laivuose. Šiems darbams patalpinami radijozonai, meteorologiniai radiolokatoriai ir lazeriai. Nuotraukoje — iš kairės — dešinę: technikė D. Ivanova, inžinierius A. Sitnikas ir vado-vaujantysis inžinierius L. Bulgakovas ruošia elilimam sensuol-lazorinį lokatorių. Jo pagalba gaunami duomenys apie atmosferos meteorologinius parametrus, nustatomas atskirų sluoksnių užterštumo laipsnis, taip pat fizinė jų charakteristika.

naujausia aparatūra, kuri įrengiama meteorologinėse stotyse ir palydovuose, lėktuvuose ir laivuose. Šiems darbams patalpinami radijozonai, meteorologiniai radiolokatoriai ir lazeriai. Nuotraukoje — iš kairės — dešinę: technikė D. Ivanova, inžinierius A. Sitnikas ir vado-vaujantysis inžinierius L. Bulgakovas ruošia elilimam sensuol-lazorinį lokatorių. Jo pagalba gaunami duomenys apie atmosferos meteorologinius parametrus, nustatomas atskirų sluoksnių užterštumo laipsnis, taip pat fizinė jų charakteristika.

KRISLAI

Taša iš 1-mo pusl.

pajėgia sumobilizuoti ten daugumą savo tikslams (ypatingai Saugumo taryboje), J. T., visgi, dar tebelieka galinga platforma balsams už blaivų galvojimą, šalių sugyvenimą, taiką.

Kai skaitysite šiuos žodžius, vidaus reikalų sekretorius Wall gal jau bus atsi-statydingęs — o gal jis dar liks įkibęs į savo postą. Vienaip ar kitaip, tas žmogelis demaskavo save kaip labai žemo intelekto, tiesiog — kvailys. Kad Watt turi giliai įgimtą rasistinio galvojimo įprotį, visi jau seniai žino, bet tokių kaip jis valstybės aparate yra daug. Skirtumas tik tas, kad kiti žino, kaip viešumoje užmaskuoti savo atsilikusius "nusistatymus", o Watt — net nesugeba pakankamai strateginiai galvoti, diplomatiniai užmaskuoti savo grubų atsilikimą.

Izraelio premjerui M. Begin atsi-statydingus, verta pažvelgti, ką jis savimi perstatė, kokias politines jėgas jis atstovavo. Visi gerai žino jo rolę kaip agresingo, šovinis-tinio Izraelio vadą, bet iš kur jis, kaip tai sakoma, "politi-n'ai atėjęs"?

Tie, kurie gyvenome Lietuvos miestuose ir miesteliuose tarp Pirmojo ir Antrojo pasaulinio karo, prisimename, kad tarp įvairių sionistinių organizacijų buvo ir rudais marškiniais unifor-

muota jaunimo grupė pasivadusi "Betar". Tai buvo atvirai fašistinė organizacija: tos srovės organas, Kaune išėinantis dienraštis "Moment", atvirai identifikavosi su Musolinio ideologija, o kai kurie rinktiniai betaristai buvo net siunčiami fašistinėn Italijon lavintis kokioje tai laivininkystės mokykloje.

Ta grupė, aišku, veikė ne tik Lietuvoje, bet ir kituose Europos kraštuose. Lenkijoje jos priešakyje stovėjo Varšuvos universiteto juridinio fakulteto studentas Beginas. Naciams okupavus Lenkiją Beginas pabėgo į Lietuvą, o Lietuvai tapus tarybine — jis už anti-valstybinę veiklą atsidūrė Vilniaus Lukiškių kalėjime . . .

Kai jis vėliau kaip nors dasigavo Palestinon, jis ir jo ideologijos draugai žinojo detališkai, kokio praplėsto "Didžiojo Izraelio" jie nori. Jie buvo taip agresingi, kad labiau nuosaikūs sionistai juos net ginklu turėjo keletą kartų suvaldyti. Ar stebėtina, kad Izraelis dabar lošia kaip tik tokią rolę, apie kokią jaunas Beginas ir jo sėbrai svajojo, kai jis vaikščiojo Varšuvos ir Vilniaus gatvėmis?

KAPSUKAS. Kaune „Lietekso“ vilnos gamybinio susivienijimo „Šeupės“ audimo fabrikas dėmą susi-ti naują audinį „Alfoną“, gerai įvertintą Maskvos mūgėje.

VAJUS

GAVIMUI "LAISVĖI" NAUJŲ SKAITYTOJŲ IR ATNAUJINIMUI UŽSIBAIGUSIŲ PRENUMERATŲ

VAJUS PRASIDĖJO SPALIO 1 IR TĖSIS IKI ŠIŲ METŲ GRUODŽIO 31 D.

Kviečiame į Talką

Kviečiame į talką visus buvusius vajininkus ir labai laukiame naujų vajininkų. Gerai susior-ganizuokime šiam darbui ir veikime su pirma vajuos diena. Ropinkimės aplankyti kuo daugiausia namų vajuos reikalų ir kalbinti žmones užsiskirti "Laisvę".

DOVANOS VAJININKAMS

1-ma \$50; 2-ra \$45; 3-tia \$40; 4-ta \$35; 5-ta \$30; 6-ta \$25; 7-ta \$20; 8-ta \$15; 9-ta \$12; 10-ta \$10.

KREDITAVIMO PUNKTAI

Kontestantams kreditavimo metodai tokie: už naujus skaitytojus 1 punktas nuo 5 centų, už atnaujintą prenumeratą 1 punktas nuo 25 centų. Už aukas arba pelnus nuo parengimų 1 punktas 50 centų.

KREDITŲ UŽ AUKAS DUOSIME KONTESTANTAMS (VAJININKAMS) TIK JEIGU JIE PATYS PRIŠIŲ PINIGUS. PINIGAI GAUTI PER KITU NEBŪS KREDITUOJAMI VAJININKAMS.

\$20,000 FONDAS

Apart jeigu už prenumeratą ir skelbimus, turime ieškoti kitokių šaltinių biudžeto sukėlimui, kad "Laisvė" gyvuotų. Per šį vaju sieksime ir vėl šiam svarbiui reikalui sukelti \$20,000 fondą. Tai padarykime aukomis ir pelnu nuo parengimų.

Užsakykite "Laisvę" Savo Giminėms Ar Draugams į Lietuvą. Jie Bus Jums Dėkingi Už Tą Dovaną

"LAISVĖS" KAINOS AMERIKOJE IR UŽSIENIUOSE:

Amerikoje \$12.00 metams, \$6.50 pusei metų.
Kanadoje \$15.00 metams, \$8.00 pusei metų.
Lietuvoje \$15.00 metams, \$8.00 pusei metų
Kitur užsieniuose \$15.00 metams, \$8.00 pusei metų.

Visais vajuos reikalais rašykite:

Laisvė

102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y. 11417

OZONE PARK, N. Y.

MIRUS

Jonui Siurbai

1983 metais Liepos 17 d.
Reiškiame gilią užuojautą jo broliams Kazui ir Jurgiui bei jų šeimoms.
Liūdime netekę nuosirdaus veikėjo, LDS Centro sekretoriaus, redaktoriaus ir Idėjos draugo. Ir nepamiršime, liudėsime visados iki gyvensimo.

VALYS ir VERUTĖ BUNKAI
St. Petersburg, Fla.

DORCHESTER, MASS.

Gasper Kvetkas

Mirė 1983 m. rugsėjo 9

Reiškiame širdingą užuojautą žmonai Veronikai, sūnui, Petriui, dukterim, Berthai ir Olgai ir jų šeimoms, taip pat visiems kitiems giminėms, bei draugams.

OLGA ir FRANK GRAHAM
So. Boston, Mass.

DORCHESTER, MASS.

G. J. Kvietkas

MIRĖ

Reiškiame užuojautą jo žmonai Veronikai, sūnui, dukterims ir anūkams, taipgi giminėms ir draugams.

V. KAVALIŪNAS ir J. DRUŽAS

DORCHESTER, MASS.

MIRUS

Gasper J. Kvetkauskas-Kvetkas

Reiškiame gilią užuojautą jo žmonai Veronikai, sūnui, dukterims, anūkams ir visiems giminėms Amerikoje ir Lietuvoje, taipgi artimiesiems bei draugams.

Bronė Keršis E. Repshis
E. Fremontienė M. Trakimavičienė
Helen Zekonis Ana Janus
O. F. Graham

Karalina Barčienė

MIRĖ LIETUVOJE

Reiškiame širdingą užuojautą jos giminaiti Onutei Janus, kuri gyvena Canton, Mass.

B. Preibis H. Zakonis
B. Keršis M. Trakimavičienė
E. Framontienė Onukė ir jos šeima
O. F. Graham

ŠIAULIAI, LIETUVA

MIRUS

Karolinai Barčienė

Reiškiame širdingą užuojautą dukterėčiai, Anna Janus ir jos šeimai ir giminėms Lietuvoje.

OLGA ir FRANK GRAHAM
So. Boston, Mass.

LIETUVOJE

MIRĖ

Karalina Barčienė

Ji mirė prieš pora mėnesių. Reiškiamė nuosirdžią užuojautą Onutei Janus, nes ji ją labai mylėjo kaip savo tetą kuri ją atsiėmė į Ameriką.

KAVALIŪNAS ir J. DRUŽAS

NORWOOD, MASS.

LIŪDNAS RISIMINIMAS

Steve Družas

Mirė 1982 m. spalio 1 d.

Jau praėjo metai kai mirė mano mylimas vyras. Išsėkis ramiai, užbaigęs savo vargus. Aš negaliu užmiršti tos liūdnos dienos.

JULIA — žmona

Detroit, Michigan

Čia gimusios moterys

Čia-gimusių moterų klubas (Sorority) posėdžiavo pirmąjame susirinkime šiame sezone rugsėjo 22 dieną pas Ruth Gugas. Jos dirbo vertinga darbu: siuvo minkštus balnelius vėžio liga sergantiems (cancer pads). Taipgi buvo valdybos rinkimas šiam sezonui. Išrinktos: pirmininke-sekretorė Petie Brozowski; išdininke Nellie Onusevich; ligoniams lankyti: Josephine Urban, Alda Liminsky ir Ruth Gugas; pramogoms rengti komitetas: Nellie Onusevich, Aldona Petrel ir Estelle Smith. Vėliau namų šeimininkė Ruth Gugas pagelbstant Emily Kennedy ir Nellie Onusevich patiekė skanią vakarienę.

Bowleriai

LDS bowleriai pradėjo savo pirmąsias pamokas rugsėjo 17 d. Po pamokų suvažiavo į Detroito Lietuvių klubą pailsėti ir pasidžiaugt. Maistą paruošė ir aukojė Antonette ir Kestutis Garelai ir šeima. Butelį stipriosios išlaimėjimui aukojė Ruth ir Servit Gagai. Laimėjo Don Belūnas. Virtuvėje darbavosi bowlerės: Antonette Garelis, Estelle Smith, Emma Rye ir Clem Patocki. Surinko ir gerą kiekį pinigų kuriuos taupo keliolai ir Chicago ateinantį metą kuomet ten įvyks bowleriu turnyras.

Svečiai

Rugsėjo 19 iki 25 d. pas Estelle ir John Smith (Smitrevičius) viešėjo svečiai iš Hamilton, Ontario, Kanados. Tai buvo Estelle Smith ir Antonette Garelisės pusėsėrė ir jos vyrai: Helen ir Bill Obreza, (Estelle ir Antonette mamytės sesutės dukrelė Helen).

Smitrevičiai ir Garelai ju nematė per pastaruosius dvidešimt metų. Buvo malonu vėl atnaujint pažintį ir pabendraut. Svečiai turėjo progą pamatyti Fordo muziejų ir Greenfield Village, Dearborne. Svečiai išvyko namo rugsėjo 25 d.

Vaižinėja Butkutė

Pažangiečio J. J. Butkaus dukrelė Marilyn Butkutė pranešė, jog jai labai patinka skaityti laikraštį "Laisvė". Sako jau pati baigia gerai išmokt skaityti ir rašyti lietuviškai; susirašinėja su giminėmis Tarybų Lietuvoje, kurie prašo nepamiršti jai atnaujinti "Laisvę". Rugsėjo mėn. ji buvo nuvykusi į LaGrange, Illinois,

kur vyko giminių susitikimas. Sako tėvelio metų dėdės ir dėdienės jau mirę; jos tėvelis J. J. Butkus buvo paskutinis to amžiaus, bet yra daug pusbrolių ir pussesterių ir jų vaikučių.

Seniau, kuomet būdavo toki susirinkimai visi kalbėdavo lietuviškai, o dabar kalba įvairiomis kalbomis. Giminių susirenka kiekvienais metais ir ji žada jų nepamiršti.

Rugsėjo 27 d. ji nuskrido į Montego Bay, Jamaica savaitę paviešėti. Lapkričio 5 d. plauks S. S. Norway laivu į Nassau, Bahamų salas ir į St. Thomas Virgin Islands. Gruodžio mėn. kalėdų šventėms, ji žada važiuoti į Acapulco, Mexico. Malonu, kad lietuvių turi progą visur pavažinėti. Marilyn Butkus nepamiršta savo tėvėlių kalbos ir eina tėvėlių pėdomis, skaitydama laikraštį "Laisvę".

Klubo rudens banketas

Detroito Lietuvių klubas rengia rudens banketą, tuo jau po Klubos susirinkimo spalio 23 d. Pradžia 1 val. p. p. Klubiečiai ir draugai, nepamirškite, dalyvaukite smagiame rudens bankete. Lauksime kanadiečių, draugės Babarskienės su dukrele iš Kalamazoo, Michigan ir kitų draugų. Važiuodami, nepamirškite atsivežt daugiau pinigų, kaip visuomet, nes Stefanija Masytė visus pasitiks ir pagelbės atsinaujinti laikraštį "Laisvę".

Kanadiečiams

Ir vėl įvyks smagus rudens banketas Detroito Lietuvių klube spalio — 23 d. 1 val. po pietų. Klubiečiai lauks kanadiečių ir jiems bus prirengtas specialus stalas.

"Laisvės" vėjus

Jau prasidėjo "Laisvės" vėjus atnaujinti prenumeratomis. Ir vėl Stefanija Masytė sutiko visiems pagelbėti atsinaujinti prenumeratas ir priimti aukas laikraščiui "Laisvė". Ji patarnaus nemokamai. Jau artėja metų pabaiga; vėl reikia atnaujinti prenumeratą sumoje \$12.00 metams Amerikoje, \$15.00 į Tar. Lietuvą ir Kanadoje. Atsinaujinkite savo prenumeratas ir užrašykite "Laisvę" savo giminėms bei draugams Tarybų Lietuvoje.

Atvykdami į Detroito Lietuvių klubo rudens banketą, atsineškite pinigų užsimokėti už "Laisvę". Stefanija Masytė jūsų visų lauks. Iki pasimatymo bankete. Stefanija

Ieškome mirusiųjų narių pašalpgavių

Jei kas turite žinių apie mirusiųjų narių sekamus pašalpgavius, širdingai prašome mums pranešti: BOESLAVAS KILAS Alenos Kilienės, Rumford, Maine, mirusios 1951 m. spalio 15 d. sūnus. JONAS MACINSKAS Jurgio Waresono, Brooklyn, N. Y., Mirusio 1980 m. gruodžio 24 d. draugas.

HELEN PUODIS Petro Puodžio, Philadelphia, Pa., mirusio 1973 metais dukra. VICTOR USS Adelė Biršton, Miami, Fla., mirusios 1981 metais anūkas. Taipgi norėtume gauti tikslų Helen Puidok gyvenančios Miami, Florida, apylinkėje antrąją.

Rašykite:

Association of Lithuanian Workers
26 North St., Room 42
Middletown, N. Y. 10940

Arba skambinkite: (914) 343 3774

LIŪDNAS PRISIMINIMAS

Dominikas M. Sholomskas

MIRĖ

1976 m. rugsėjo 30 d.

Jau praėjo septyneri metai kaip mano mylimas vyras atsiskyrė nuo manęs. Aš jo niekada neužmiršiu.

Žmona — KAROLINA

Pranešimai

Spalio 15 d. šeštadienį, 3 val. po pietų Aido choriečius prašome susirinkti į Laisvės salę, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y.

Jau praėjo vasara, užsibai-gė karščiai, Choras turi pradėti pamokas. Kviečiame visus aidiečius ir kas nori ir gali dainuoti.

Choro valdyba

Spalio 23 d. sekmadienį LDS pirmoji kuopa rengia šį sezoną pirmą draugišką suėjimą — susirinkimą, su vaishėmis ir loterija kurioje galėsite ką nors laimėti. Kviečiame gausiai sueti sekmadienį, 1-mą val. po pietų į Laisvės salę, 102-02 Liberty Ave., Ozone Park, N. Y.

Pirmosios kuopos rengėjai

Užpuolė plėšikai

Rugsėjo 29 d. ketvirtadienio anksti rytė Petras Juknys, prie Jamaica ir Hendrix gatvių laukė autobuso važiuoti į darbą. 5 val. ryte mažai žmonių važiuoja ar vaikšto gatvėmis. Staiga du jauni plėšikai su ginklu rankose Petrą užpuolė, atėmė pinigine su pinigais, nutraukė nuo rankos laikrodėlį, pagrasino jei šauks pagalbos — nušaus! Tai ne pirmas mūsų rajone toks įvykis.

Paul

Boston, Mass.

MIRĖ G. J. KVETKAS

Rugsėjo 10 d. G. J. Kvietkas, sulaukęs 92 metų mirė Carney ligoninėje. Buvo pašarvotas Graveside ir rugsėjo 12 d. palaidotas Mt. Hope kapinėse.

Velionis paliko nuliūdime žmoną Veroniką, dukterį Olga Roust ir sūnų Peter Flowers, abu gyvena Dorchester, Mass. Duktė Bertha Waleyko gyvena Dunstable. Taipgi paliko 11 anūkų ir 17 proanūkų.

Jaunas priklausė prie progresyvių organizacijų ir klubų, buvo veiklus. Skaitė "Laisvę" ir "Vilni".

"Laisvė" neprarado skaitytojo. Veronika, jo žmona Cambridge klubo mitinge man iškėlė \$37.00 ir sako: "\$25 auka "Laisvėi" ir \$12 prenumerata. Paimamį mano adresą, mat, aš dabar gyvenu pas anuką. Nors mažai bematau, vistiek noriu, kad man "Laisvė" eitų."

Elizabeth Repshis

JUOZAS NEKBOSIUS

Berniukas

Berniukas tas, kurį paliko motina, Berniukas tas, kurį negimusį ir tėvas išdavė, Begioja, Zaidžio, Sypsos, Išdykauja, Berniukas tas, Vidurnaktį nubudęs, Apvertęs pagalvę, Sudrėkusį nuo ašarų, Negali prisiminti Mielo Veido... Berniuk, laikykis! Būk stiprus, Berniuk!

Post scriptum

Ne nuopelnus, Ne blizgučius skalčiuokil, Tik prisiminkit šypseną Be žodžių, Jo šypseną iš visko: Iš užmojų dūdzį, Ir iš mažyčių dramų, Iš laikinumo Ir iš amžinybės. Prisimenat, Kaip karį jis pasakė: „Sypsokitės, Tai vaistai nuo infarkto..."

PRISIMENAM GERUS LAISVIEČIUS

Ona ir Vincas Cepulis:

Laisviečiai labai gerai pažinome aktyvius progresyvių organizacijų veikėjus Oną ir Vincą Cepulius. Vincas dalyvavo pažangiajame judėjime nuo 1 pasaulinio karo. Buvo ilgametis Laisvės bendrovės direktorių sekretorius.

V. Cepulis miręs daugiau kaip prieš 12 metų, išskankintas Parkinson ligos. Ona pasilikusi viena nenupolė ir bevilgtė ir nenustojė veikusi ir dainavusi Aido chore. Jos chore išdainuotas stažas — daugiau kaip 50 metų.

Aido choro mokytojos Mildred Stensler vadovystėje buvo sudarytas moterų Aido kvartetas, kuriame dainavo: Ona Cepulienė, Konstancija Rušinskienė — altos; Nastė Buknienė ir Nelė Ventienė — supranai. Kvartetas važinėjo po lietuvių apgyventas kolonijas, dainuodavo laisviečių surengtuose parengimuose, tikslu sukelti "Laisvę" paramos. Kvartetas ir Aido buvęs solistas Augustinas Iešmantas net buvo pasiekę tolimą Chicago, Ill.

Kol O. Cepulienės sveikata tarnavo, ji buvo darbšti, niekad neatsisakydavo padirbėti "Laisvės" ir Aido choro parengimuose, gaminti maistą, sukelti paramos "Laisvei" išleidinėti.

Negalime pamiršti, kai Hitleris pradėjo savo grobuonišką žygį per Europą. Lietuvių Literatūros Draugijos Centro Komitetas su Brooklyn Lietuvių Moterų klubo sudarė centrą. Ona buvo moterų klubo narė. Komitetas rinko drabužius, juos valė, rūšiavo ir paruošė siuntimui kariams lietuviams, kurie kariavo prieš fašizmą. O. Cepulienė daug dirbo, o Vincas Cepulis buvo Lietuvių Pagalbos Teikimo Komiteto sekretorius.

Onos Cepulienės dabartinu laiku sveikata nepergeriausia, jau antrą kartą buvo paguldyta į ligoninę, kurioje buvo padarytos operacijos.

Širdingai linkime Onutei pergyventi ligas ir greitai pasitaistyti sveikatoje.

P. Venta

BRIEFS

I see in the papers that a 22-year-old man who had been a March of Dimes poster child in 1966 was shot dead in front of his girl friend in a Queens, N. Y. parking lot when he refused to surrender a box radio to two youths.

And on the same page: A millionaire investment broker was charged that he shot dead a New Jersey man after a minor traffic accident. What is this? Such senseless killings! Must be that our society is sick, really sick.

Nearly 30% of female students enrolled in traditionally male vocational programs report being discouraged by teachers, counselors from entering those fields.

William E. Colby, former Dir. of CIA had said about nuclear weapons: "The moral answer to nuclear weapons is a practical answer. Nuclear weapons are unusable, the arms race is unwinnable, and the world into which we are headed will be uninhabitable."

George L. Knight, pastor of the Presbyterian church writes: "The situation is so grave that we dare not be puppets of the state mindlessly doing what the Govt.

tells us. We sometimes feel that what our Govt. proposes in its present buildup of arms is at variance with morality, decency and humanity."

Kauko! Kauko restaurant in Kaunas, Lithuania I—can't forget it. We had dinner there in the guest room on the second floor, and I have never seen a meal served so eloquently. Room itself was delightful, and waitresses and the whole atmosphere... I was thinking: Do they have anything like this in Paris, Rome, London?

Coffee and after-dinner brandy we had in the side room at a small round table covered with an unusually beautiful tablecloth. I was very impressed from the beginning to the end.

Sunday, October 23, LDS branch 1 is having an Arts & Crafts Festival at Laisvė Hall. It starts 1 P.M.

LDS is an important American Lithuanian organization. It is our only organization which has been able to attract younger people. Their annual bowling and golfing tournaments have been very successful.

Be sure to be at Arts & Crafts Festival.

Donations are appreciated. Ilse

L.D.S. Golf Tournery, July 30, 1983, Pheasant Run.